

תורה אור • הברשות מקץ • מאמר 11

מי כה' אלקינו המגביה לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ

«من مثل اسم ה' (הוי' / שם הוי', Havayah) لنا,
الذي يرفع مقامه ليجلس، ويخفض نفسه لينظر...»

يسمى الكتاب المقدس الوصية (מצוה) والنفس مصباحًا. وتأمل النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis) يشعل حبًا يلتهم حتى النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis)، كما يُسحب الزيت عبر الفتيلة إلى اللهب فيحترق فيه؛ وترفع الوصايا النفس من الأسفل، بوصفها ألبسةً محيطية، فيما يُنزل نور التوراة النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof) من الأعلى، فيكشف ה' في الأسفل كما في الأعلى.

إهداء تكريماً لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الربيبي، ريب ليفي يتسحاق

LikuteiTorah.com

الباراشا الحاسدية

/likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/11

الفكرة المحورية

يسمّي الكتاب المقدس الوصية (מצוה) والنفس مصباحًا. وتأمل النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis) يشعل حبًا يلتهم حتى النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis)، كما يُسحب الزيت عبر الفتيلة إلى اللهب فيحترق فيه؛ وترفع الوصايا النفس من الأسفل، بوصفها ألبسةً محيطية، فيما يُنزل نور التوراة النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof) من الأعلى، فينكشف ה' في الأسفل كما في الأعلى.

في كل قسم: النص العبري، ثم الترجمة، ثم شرح موجز تحت خط ذهبي. والأرقام الصغيرة في النص العبري هي أرقام الحواشي في النهاية.

خلاصة الامار

يسمّي سفر الأمثال الوصية مصباحًا، والنفس «مصباح ה'»، وتُسأل المقالة (מאמר) عن حقيقة كل من المصباحين. ويسمّي المصباح باسم فتلتة؛ فالزيت يغذي اللهب ويحترق فيه، والفتيلة تصل اللهب بالزيت. ومعنى «بكل قلبك» أن يكون ذلك بالميلين كليهما: لكل إنسان نفس إلهية ونفس حيوانية، تتألف كل منهما من عقل ووجدان، والميلان هما الوجدان المنبثق عن عقل كل نفس. وحين تتأمل נפש האלקית في قراءة שמע (Shema) أن الخلق كله لا يصدر إلا عن ملكوت ה'، ولا يحدث فيه أي تغيير، ينبثق عنها حب متقد. وتكون נפש האלקית هي الفتيلة، فيما يجذب عقل נפש הבהמית، كالزيت، وراءها ويحترق في ذلك الحب: وهذا هو مصباح النفس. أما مصباح الوصية فيرفع النفس الحيوانية من خارجها، بوصفها لباسًا محيطًا، كما في رداء الصلاة (טלית, tallis) والتفيلين (תפילין, tefillin) قبل الصلاة، وكما في الصدقة. وعلى خلاف ذلك، تُنزل التوراة النور اللانهائي من الأعلى عبر الحكمة (חכמה, Chochmah)، كما في تورا راف يهودا. والوصية هي الفتيلة التي تثبت نور التوراة، والآية الافتتاحية تسمّي هاتين الحركتين.

مخطط عام

- 1 مصباحان وكيف يشتعل المصباح**
2-11
يسمّي الكتاب المقدس الوصية والنفس مصباحًا. ويسمّي المصباح باسم فتلتة؛ فالزيت يغذي اللهب ويحترق فيه، والفتيلة تصل اللهب بالزيت.
- 2 نفسان وميلان**
6-31
معنى «بكل قلبك» أن يكون ذلك بالميلين كليهما. وكل نفس عقل في جوهرها؛ فالوجدان المنبثق عن فهم النفس الإلهية هو الميل الصالح، والوجدان المنبثق عن التفكير في الأمور المادية هو الميل الشرير، الذي ينبغي إخضاعه.
- 3 التأمل في قراءة שמע**
9-71
إن «ה' لنا» — أي القوة التي تخلق العوالم وتحفظها — تنبثق من اسم ה' (הוי' / שם הוי')، النور اللانهائي. والخلق مستمر، لكنه لا يحدث أي تغيير في ה'، لأنه لا يصدر إلا عن ملكوته، أي «اسمه».
- 4 مصباح النفس**
11-101
يوقف التأمل العميق تفكير النفس الحيوانية في الأمور المادية، ويُنبِت حبًا متقدًا. والنفس الإلهية هي الفتيلة، وعقل النفس الحيوانية هو الزيت الذي يحترق في الحب ל ה'.

الوصايا ألبسة محيطية تربط النفس الحيوانية وترفعها، مثل حجر في مقلاع، ورداء الصلاة والتفليين قبل الصلاة، والصدقة التي تجذب إحسانًا لا متناهيًا من الأعلى.

تُنزل التوراة النور اللانهائي من الأعلى عبر الحكمة (חכמה, Chochmah)، من غير احتجاب، فيغدو العالم فاقداً لاستقلاله أمام ה' مع بقائه موجوداً، كما في توراة موسى (משה) والحاخام شمعون بن يوحاي (רבי שמעון בר יוחאי) وراف يهودا.

يستقر نور التوراة في الوصية، فتيلته؛ وبعد التأمل، يصير عقل النفس الحيوانية زيتاً يجذب إلى تلك الفتيلة ويتحول إلى الحكمة الإلهية للتوراة، فينقّي العالم المادي.

«الذي يرفع مقامه ليجلس» هو الصعود بواسطة الوصايا، ورفع الياء في الهاء، وإعداد مسكن ל ה'؛ أما «الذي يخفض نفسه لينظر في السماوات والأرض» فهو التوراة المكتوبة والشفهية، اللتان تكشفان ה' بوصفه منظوراً.

المفاهيم الأساسية

مصباح النفس נר ה' נשמת אדם

يشعل تأمل النفس الإلهية حباً مثقداً؛ والنفس هي الفتيلة التي تصل هذا اللهب بالنفس الحيوانية، فينجذب عقلها وراءه ويحترق فيه كالزيت.

مصباح الوصية נר מצוה

الوصايا ألبسة محيطية (makifim) تربط النفس الحيوانية بالنور اللانهائي وترفعها إلى ما يتجاوز ما يمكن أن يبلغه فهمها وحده.

التوراة نور תורה אור

تُنزل التوراة النور اللانهائي من الأعلى إلى الأسفل، عبر الحكمة، حيث ينكشف من غير احتجاب.

الميلان الصالح والشرير יצר טוב ויצר הרע

هما الوجدانان المنبثقان عن عقل النفس الإلهية، التي تتأمل في ה'، وعن عقل النفس الحيوانية، الذي يدرك العالم المادي.

المستوى المحيط (מקיף, Makif) מקיף

مستوى يؤثر في الإنسان من الخارج ويرفعه، كما يفعل اللباس، أو المقلاع الذي يقذف حجراً إلى أعلى.

احتراق النفس (כלות הנפש, Kelos hanefesh) כלות הנפש

توق إلى ה' يبلغ من الشدة حدّ استعداد النفس للاحتراق، كما يحترق الزيت في اللهب.

מסבאחאן וכיף ישתעל המסבאח

1 מי כה' אלקינו¹ המגביהי² לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ.³ הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור.⁴

«מִן מִתְל ה', אלקינו, הַזִּי ירָפֵּעַ [נִפְסֵה] עֲלֵיָּא לִיגְלֵס, וַיִּחְפֹּץ נִפְסֵה לִינְזֵר בַּיּ סַמְאוֹת וְאֶרֶץ?» וְקִדְּ כְּתִב: «פֶּלּוּסִיָּה (מִצְוָה) מִסְבָּח, וְהַתּוֹרָה (תּוֹרָה) נוֹר».

תפתח המאמר (מאמר) במדח סאב המזאמיר לה', הַזִּי עֲרִשֵּׁה בַּיּ אֲעָלִי, וְעִם זֶלֶק יִנְזֵר מִן עֲלֵי אֶסְפֵּל נְחוֹ סַמְאוֹת וְאֶרֶץ; וּפִי חֲתָמָהּ, יִפְהֵם הַמָּקָל כֹּל שְׁטֵר מִן הָאִיָּה עֲלֵי אֲנֵה אֶחָד הַחֲרֻכִּינִי הַלֵּטִין תִּשְׁפְּהֵם. תִּם יִסְתַּשְׁהַד בָּאִיָּה מִן סִפֵּר Proverbs הַתִּי תִשְׁפֵּה הַוִּסְיָה בָּאֲנֶה מִסְבָּח וְהַתּוֹרָה בָּאֲנֶה נוֹר, וְהִי הַצֹּרֶה הַתִּי יִפְסֵל הַמָּקָל שְׁרַחָהּ כֹּל. וְתִזְכֵּר חָשִׁבִּה כִּיְהוֹת אֲנִי מִחְסוּטָהּ וְאֶחָד תּוֹרֵךְ הַמָּקָל אֶלִּי שְׁבָת חֲנוּכָּה בַּיּ לִיָּאֵי שֵׁנָה 5567, וְהוּא עֵיד הַמִּסְבָּח.

הרי שהמשיל הכתוב את המצוה לנר וכתוב נר הוי"ה נשמת אדם⁵ שהנשמה נמשלה לנר. וצריך להבין מהו ענין הנר של מצוה ומהו הנר של הנשמה.

נִרְי אִזְנֵן אֲנִי הָאִיָּה תִשְׁבֶּה הַוִּסְיָה בַּמִּסְבָּח. וְקִדְּ כְּתִב: «מִסְבָּח ה' הוּא נִפְסֵי הָאִיִּשָּׁן»; פֶּלּוּסִיָּה מִשְׁבֶּה בַּמִּסְבָּח. וַיִּנְבְּעִי אֲנִי נִפְהֵם מֵהַמִּסְבָּח בַּמִּסְבָּח הַוִּסְיָה, וְמֵהַמִּסְבָּח בַּמִּסְבָּח הַנִּפְסֵי.

תַּחֲדֹת אֵיִתָּן בַּיּ Proverbs עֵן מִסְבָּח: פֶּלּוּסִיָּה מִסְבָּח, וְנִפְסֵי הָאִיִּשָּׁן הִי «מִסְבָּח ה'». וְתִסְאַל הַמָּקָל עֵמָּה יַעֲנֶיהָ כֹּל מִן הַזִּינִי הַמִּסְבָּחִין, וְכִיף יִחְתַּלֵּל מִסְבָּח הַוִּסְיָה עֵן מִסְבָּח הַנִּפְסֵי.

2 והנה ענין הנר הוא שקרוי ע"ש [על שם] הפתילה כי היא עיקר הנר. אך אין נר בלא שמן.

וְאַלֵּן, פֶּאֶן שְׂאֵן הַמִּסְבָּח הוּא אֲנֵה יִסְמֵי נִסְבֶּה אֶלִּי הַפִּתִּילָה, לֵאמֹר [הַפִּתִּילָה] הִי הַחֶזֶק הַיּוֹהֲרִי מִן הַמִּסְבָּח. וְעִם זֶלֶק, לֹא מִסְבָּח מִן דּוֹן זַיִת.

קִבֵּל תַּפְּרִיק הַצֹּרֶה, יִשְׁפֵּה הַמָּקָל (מִזְמֵר) כִּיפִיָּה עֵמֶל מִסְבָּח הַזַּיִת. יִסְמֵי הַמִּסְבָּח נִסְבֶּה אֶלִּי הַפִּתִּילָה, לֵאמֹר הַפִּתִּילָה הִי קְוָמָהּ; וְעִם זֶלֶק, לֹא וְיִהְיֶה לַמִּסְבָּח מִן דּוֹן זַיִת.

שהשמן הוא הגורם להיות הדלקת הנר בנחת שיהא שוהה ומתעכב זמן מה. ואילולי השמן הי' [היה] דולק מהר ובמרוצה. והיינו ע"י שהשמן נמשך אחר הפתילה.

פֶּלּוּזִית הוּא מֵהַזֵּיִת הַמִּסְבָּח יִחְרֹק בְּהִדּוּעַ, בַּחֵיִת יִבְקִי מִתְקַדָּא וַיִּדּוּם בְּעֵץ הַזֵּיִת; וְלֹלָה הַזַּיִת, לֹאֲחֹרֵק בְּסִרְעָה וְאַנְדַּפָּע. וְזֶלֶק לֵאמֹר הַזַּיִת יִנְגָּדֵב וְרֵא הַפִּתִּילָה.

יִגְעַל הַזַּיִת הַלֵּב יִחְרֹק בִּטְעָה וְתִבָּת מֵדָה טוֹבִילָה; וּמִן דּוֹנֵה, תִּשְׁתַּעַל הַפִּתִּילָה אֲשַׁתְּעָלָא חֲאֻפָּא וְתִחְרֹק כֻּלָּהּ בַּיּ הַחֵל. וַיִּוָּדֵי הַזַּיִת זֶלֶק בַּאֲנִגְדָּבָה אֶלִּי אֲעָלִי וְרֵא הַפִּתִּילָה.

והוא נשרף ונכלה באור הנאחז בפתילה עד שהוא כלה לגמרי ולא נשאר ממנו כלום מפני שהוא עולה כולו באש. ומ"מ הפתילה היא עיקר הנר.

ويُحرق [الزيت] ويُسْتَهْلَك في النور الذي يتعلق بالفتيلة، حتى ينفد تمامًا ولا يبقى منه شيء، لأنه يصعد كله في النار. ومع ذلك، فالفتيلة هي الجزء الجوهرى من المصباح.

כלמא אנגזב הזית אל אעל, אחרק פי אללהב חתל למ יבק מנה שיי, לנ כלל יסעד פי النار. ומע דלל, פאלפתילה, לא הזית, היי חזע אלסאסי מן המסבח.

לפי שהאור הדולק הוא ע"י שנאחז בפתילה. ואלו היה האור נטבע בשמן היה כבה רק שהפתילה היא המחברת את האור אל השמן כשהשמן נמשך אחר הפתילה:

فالنور المشتعل إنما يتأتى من تعلقه بالفتيلة. ولو غاص النور في الزيت لانطفأ؛ بل إن الفتيلة هي التي تصل النور بالزيت، إذ ينجذب الزيت وراء الفتيلة:

לא ימכן ללהב אן יחרק אלא בתעלוקה באלפתילה; פלו גאס פי הזית לנפלא. ואלפתילה היי חלקה חתל אללהב באלזית, אד יסעד הזית עברה.

القسم 2 • 31-6

נפסאן ומילאן

3 ולהבין משל זה בנמשל בנר מצוה ונר הוי"ה נשמת אדם. צריך להקדי' [להקדים] ענין ואהבת וגו' בכל

לבבך בב' יצריך⁶ ביצ"ט [ביצר טוב] וביצה"ר [וביצר הרע]

لفهم هذا المثل في ما يتعلق بمصباح الوصية (מצוה) وب«مصباح اسم ה' (הוי' / שם הוי', Havayah), روح الإنسان», ينبغي أن نشرح أولاً مسألة «تحب» إلخ, «بكل قلبك (לבבך, levavecha)»: بنزعتيك كليهما, بالنزعة الصالحة والنزعة الشريرة.

لتطبيق صورة المصباح على الوصية وعلى النفس, يشرح المقالة (מאמר) أولاً الأمر بمحبة ה' «بكل قلبك». ويفسر الحكماء «قلبك» (לבבך, levavecha) – إذ ترد الكلمة بحرف باء مضاعف – بأنه يشمل النزعتين كليهما: فعلى المرء أن يحب ה' حتى بنزعتيه الشريرة.

שלכאורה אינו מובן איך ישוב היצה"ר [היצר הרע] לאהבה את הוי"ה ע"י האדם והלא לא ישמע אליו.

וללוהלה الأولى, يصعب فهم ذلك: كيف يمكن للنزعة الشريرة أن تتوجه إلى محبة הוי' بوساطة الإنسان؟ لا شك أنها لن تصغي إليه!

יחיר חזא סאלא: פאלנזעה השרירה בטביעתה תפאום ה', פכייפ יסטייע אלסאן אן ייגעלחא תחבֿה?

אך הענין⁷ הוא כי הנה ביאור ענין יצ"ט [יצר טוב] ויצה"ר [יצר הרע]⁸ הוא כי נודע שיש בכל אדם ב' נפשות נפש אלהית ונה"ב [ונפש הבהמית] וכל נפש מתחלקת לשנים. שהם שכל ומדות.

לكن حقيقة الأمر هي أن تفسير النزعة الصالحة والنزعة الشريرة هو – كما هو معلوم – أن في كل إنسان نفسين: النفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis) والنفس الحيوانية (نפש הבהמית, nefesh habahamis)، وتنقسم كل نفس إلى قسمين، هما القوى العقلية والصفات الوجدانية (مדות, middos).

تبدأ الإجابة بمبدأ معلوم: في كل إنسان نفسين، نفس إلهية ونفس حيوانية. ولكل نفس قسمان: القوى العقلية والصفات الوجدانية (مדות, middos). ويبيّن كتاب ياهل أور (יהל אור)، من تأليف تسييمح تسييدك (הצמח צדק) والمنقول في حواשי كيهوت (קה"ת)، استنادًا إلى التلمود أن الصفات الوجدانية هي المقصودة بكلمة «النزعة»: فحين يصبر ה' على الأشرار، يقال إنه «يقهر نزعته».

4 והנה עיקר הנפש הוא השכל. כי נה"א [נפש האלקית] עיקרה היא נפש המשכלת⁹ ומתבוננת תמיד ומשגת באו"ס [באור אין סוף] ב"ה.

والآن، فإن جوهر النفس هو العقل. فالنفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis)، في جوهرها، نفس عاقلة، تتأمل باستمرار النور اللانهائي (أور אין סוף, Or Ein Sof) وتدركه، تبارك هو.

تتحدد ماهية كل نفس أساسًا بعقلها. فالنفس الإلهية، بطبيعتها، نفس عقلية تتأمل باستمرار النور اللانهائي (أور אין סוף) وتدركه؛ وهو نور ה' كما هو متعالٍ عن كل حد.

ואין לה השכלה אחרת. והמדות אהוי"ר [אהבה ויראה] הנולדות מן השכל והשגה זו הן הנקראות בשם יצ"ט [יצר טוב]¹⁰.

وليس لها [موضوع] آخر للتفكير. والصفات الوجدانية (مדות, middos)، أي الحب والخشية (אהבה ויראה, ahavah v'yirah)، الناشئة عن هذا العقل وهذا الإدراك، هي ما يُسمّى الميل الصالح.

لا تفكر النفس الإلهية في شيء آخر. والحب والخشية من ה', اللذان ينشآن عن هذا الفهم، هما المقصودان بالميل الصالح. وتضيف ملاحظة من Kehot أن للنفس الإلهية صفات وجدانية خاصة بها أيضًا، لكنها فيها مستوى من القوى العقلية (מוחין, mochin) المرتبطة بالصفات.

5 וכן עיקר נה"ב [נפש הבהמית] היא המשכלת ומשגת גשמיות עוה"ז¹¹ וחומריותן שהוא זלעז"ז [זה לעומת זה] לעומת נה"א [נפש האלקית]. שהשכל המלוכש בענינים גשמיים [גשמיים] הוא הפך ממש מן השכל שבנה"א [שבנפש האלקית].

وكذلك، فإن جوهر النفس الحيوانية (نפש הבהמית, nefesh habahamis) هو [القوة] التي تفكر في مادية هذا العالم وجسمانيته وتدركهما؛ وهما «هذا مقابل ذاك» بالنسبة إلى النفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis). فالعقل المتلبس بالأمور المادية هو النقيض التام للعقل الذي في نפש האלקית.

تتكوّن النفس الحيوانية بالطريقة نفسها: فجوهرها أيضاً عقل، لكنه عقل يفكر في العالم المادي ويدركه. وتعني عبارة «هذا مقابل ذاك» أنها النظير التام للنفس الإلهية، إذ إن العقل المتلبس بالأمور المادية هو النقيض التام لعقل نפש האלקית. وفي ليكوتي تורה (לקוטי תורה)، צו (13b)، يشرح الألتز רבי (אדמו"ר הזקן) لماذا تستطيع النفس الحيوانية أن تفكر أصلاً: فهي منبعثة من انكسار الأوعية، والصفات السبع في عالم الفوضى (תוהו, Tohu) التي انكسرت شملت قوة العقل.

שהיא בחי' חכמה עליונה בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא.¹² למעלה מן השכל המושכל ומושג בגשמיות.

وهو مستوى الحكمة (חכמה, Chochmah) العلوية، مستوى «حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة»، فوق العقل الذي يُتصور ويُدرَك بمصطلحات مادية.

مصدر عقل نפש האלקית هو الحكمة العلوية، التي يصفها تيكوني زوهار (תיקוני זוהר) بأنها «حكيمة، ولكن ليس بحكمة معلومة»: إنها حكمة تختلف عن كل حكمة يمكننا معرفتها. وهي فوق كل فهم يُدرَك بمصطلحات مادية.

6 והשכל המושכל ומושג בגשמיות ע"פ שכל אנושי הוא שקר¹³ והפך ממש מחכמת אלהות שהיא חכמת

אמת¹⁴ והמדות הנולדות משכל הגשמי הן הנק' בשם יצה"ר [יצר הרע]¹⁵

والفكر الذي يتصوره العقل البشري ويدركه بمفاهيم مادية هو زيف، بل نقيض تام للحكمة الإلهية، وهي حكمة الحق؛ والصفات الوجدانية (מדות, middos) التي تنشأ عن العقل المادي هي ما يُسمّى النزعة إلى الشر.

يُسمّى التفكير الذي لا يدرك الأشياء إلا بمفاهيم مادية، وفق المنطق البشري، زيفاً لأنه نقيض تام للحكمة الإلهية، حكمة الحق. والعواطف الناشئة عن هذا التفكير المادي هي ما يُسمّى النزعة إلى الشر.

וצריך האדם לאכפייא לון שלא יתנהג ע"פ מדות שנולדו מן השכל הגשמי. רק ואהבת את¹⁶ הוי"ה

אלקיד בכל לבבך. היינו בהגביר כח נה"א [נפש האלקית] המשכלת.

ينبغي للإنسان أن يقهرها، كيلا يسلك وفقاً للصفات الوجدانية التي نشأت عن العقل المادي، بل [فقط وفقاً لـ] «وأحب ه' أלקيد، بكل قلبك». أي بتقوية قدرة النفس الإلهية (نפש האלקית, nefesh elokis) على التفكير.

ينبغي للإنسان أن يقهر هذه العواطف وألا يدعها تتحكم في سلوكه. بل عليه أن يعيش فقط وفقاً لـ«وأحب ه' أלקيد، بكل قلبك»، ويكون ذلك بتقوية القدرة العقلية للنفس الإلهية.

التأمل في قراءة שמע

7 ומתבונן באוא"ס [באור אין סוף] בפסוק ראשון דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל.¹⁷ שמע לשון הבנה¹⁸ כי

הוי"ה הוא אלהינו

ויתאמל הנור اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof) في الآية الأولى من صلاة «اسمع» (שמע, Shema): «اسمع يا إسرائيل». و«اسمع» لفظ يدل على الفهم: أي إن ه' هو أלקינו (אלהינו, Elokeinu).

تقوى النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis) بالتأمل، مبتدئةً بالآية الأولى من الشماع. ومعنى «اسمع» (Shema) هنا هو «افهم»: أي ينبغي للمرء أن يفهم أن ه' هو أלקינו (Elokeinu)، والمقالة تشرح الآن دلالة «أלקינו».

פי' אלהינו הוא ענין ההתהוות בחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] וסוכ"ע הוא נמשך מבחי' הוי"ה היה הוה ויהיה שהוא אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שהוא בחי' אין והתהוות היש הוא מאין ממש.¹⁹

ومعنى «ألكينو» هو أمر الإيجاد، مستوى النور الذي يملأ العوالم كلها (ממלא כל עלמין, memalei kol almin) والنور المحيط بجميع العوالم (סובב כל עלמין, sovev kol almin). وهذا مستمد من مستوى ה', «كان، ويكون، وسيكون»، وهو النور اللانهائي المبارك، وهو مستوى العدم (אין, ayin)؛ وإيجاد شيء (יש, yesh) هو حقًا من العدم.

«ألكينو» هو القوة التي توجد العوالم، بالنور الذي يملأ كل عالم وبالنور الذي يحيط بها جميعًا. وهذه القوة مستمدة من ه'، الاسم الذي يعني «كان، ويكون، وسيكون»، أي النور اللانهائي نفسه، الذي يسمى אין (ayin، «العدم») لأنه يتجاوز الإدراك؛ ومن ثم فالخلق هو حقًا إيجاد شيء من العدم. ويشرح تسييمح تسييدك (הצמח צדק) في «أور هاتوراه» (أور התורה)، بالاق، أن «ألكينو» تعني «قوتنا وقوة حياتنا».

8 והתהוות זו נמשך תמיד יש מאין²⁰ כמאמר ובטובו מחדש בכל יום תמיד כו'. והוא הוי"ה אחד אתה

הוא קודם שנבה"ע [שנברא העולם]²¹ ואתה הוא כו'.

هذا الإيجاد، أي إيجاد شيء من العدم، يُمدّ باستمرار من الأعلى إلى الأسفل، كما في القول: «وبطبيعته يجدد كل يوم على الدوام»، إلخ. وهو، أي ه'، واحد: «أنت هو قبل أن يُخلق العالم، وأنت هو»، إلخ.

الخلق ليس حدثًا وقع مرة واحدة في الماضي؛ فإيجاد شيء من العدم يتواصل في كل لحظة، كما تقول صلاة الصباح إن ه' «بطبيعته يجدد» الخلق كل يوم. ومع ذلك، يبقى ه' واحدًا لا يتغير، كما تقول الصلاة: «أنت هو قبل أن يُخلق العالم، وأنت هو» منذ أن خُلِق. وتورد المقالة (مأמר) «راني وسيمحي» في موضع أسبق من ميكيتس (تורה أور 36a) الكلمات نفسها، وتقابل بين ه' والنفس التي تتغير بتغير ما يصيب الجسد، لأنها متلبسة به حقيقةً.

שאיך התהוות העולמות פועלים בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום]. לפי שאינו דומה מעשה הקב"ה למעשה בוי"ד [בשר ודם].

فإيجاد العوالم لا يحدث فيه أي تغيير، حاشا، لأن عمل القدوس المبارك (קב"ה / קודשא בריך הוא, kudsha brich hu) ليس كعمل البشر من لحم ودم.

إن إيجاد العوالم لا يحدث في ה' أي تغيير على الإطلاق؛ والسبب أن طريقة ה' في الفعل ليست كطريقة الإنسان.

שמעשה אנוש הנה כח הפועל ממש הוא בנפעל. כמו עד"מ כשעושה דבר פונה א"ע [את עצמו] ומעמיק שכלו בדבר שהוא עושה.

ففي عمل الإنسان تكون قدرة الصانع نفسها حاضرة بالفعل في المصنوع. فمثلاً، حين يصنع شيئاً، يتوجّه بنفسه [إليه] ويُعمّق فكره في الشيء الذي يصنعه.

حين يصنع الإنسان شيئاً، تدخل قدرته هو بالفعل في ما يصنعه: يتوجّه إليه بانتباهه ويعمل فكره فيه.

9 וע"כ הדבר שעושה פועל בו שינוי בכח שכלו. אבל התהוות העולמות מאוא"ס [מאור אין סוף] ב"ה אין

פועלים בו שום שינוי ח"ו [חס ושלום]. וה' אחד כמו קודם שנבה"ע [שנברא העולם].

لذلك، فإن الشيء الذي يصنعه يحدث فيه تغييراً في قوة عقله. أما إيجاد العوالم من النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، فلا يحدث في ה' أي تغيير على الإطلاق، حاشا؛ וה' واحد، كما كان قبل خلق العالم.

لأن عقل الصانع متضمن في عمله، فإن العمل يحدث فيه تغييراً. أما الخلق من النور اللانهائي، فأمره مختلف: إذ لا يغيّر شيئاً في ה', الذي يبقى واحداً كما كان قبل خلق العالم.

לפי שבשכמל"ו [שברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] שכל התהוות העולמות וקיומם וחיותן אינן אלא מבחי' מלכותו ית' שבמה שהוא מלך עליהם מחיה ומהוה אותם דהיינו בחי' שמו ית' בלבד.

لأن [معنى] «مبارك اسم مجد ملكوته إلى أبد الآبدين» هو أن إيجاد العوالم كلها ووجودها وقوة حياتها لا تصدر إلا عن مستوى الملكوت (מלכות, Malchus) الخاص به، تبارك وتعالى: فبكونه ملكاً عليها يحييها ويؤجدها. وهذا ليس إلا مستوى اسمه، تبارك وتعالى.

يكمّن السبب في الكلمات التي تُقال بعد الآية الأولى من تلاوة שמע (Shema): «مبارك اسم مجد ملكوته إلى أبد الآبدين»؛ فكل الخلق ووجوده وحياته لا تصدر إلا عن ملكوته، أي كونه ملكاً على العوالم. وهذا ليس إلا «اسمه»، أي طريقة علاقته بها، وليس جوهره؛ ولذلك لا يمسّ الخلق ה' نفسه.

مصباح النفس

10 ושם שייך כח הפועל²² בדבר ה' שמים נעשו²³ כי דבר מלך שלטון²⁴ כתיב מלכותך מלכות כ"ע [כל

עלמין]. יחיד חי העולמים מלך כנודע.

وهناك [في ملكوته (ملכות, Malchus)] ينطبق مفهوم «قوة الفاعل»: «بكلمة ה' صُنعت السماوات», لأن المكتوب يقول: «كلام الملك نافذ». وقد كُتب: «ملكوتك ملكوت جميع العوالم»; «الواحد, حياة العوالم, الملك», كما هو معلوم.

ففي مستوى الملكوت وحده يصحّ الكلام عن «قوة الفاعل» لدى ה': فقد صُنعت السماوات «بكلمة ה'», مثلما يتصرّف الملك بكلمته وحدها, إذ «كلام الملك نافذ». ويسمّي الكتاب ملكوته «ملكوت جميع العوالم», وتدعوه الصلوات «الواحد, حياة العوالم, الملك»: فملكوته هو الذي يمنح العوالم الحياة.

וכאשר יעמיק האדם שכלו ומחשבתו בזה בעומק בינתו ובעומקא דלבא. אזי תבטל הנפש החיונית מהשכלתה בגשמיות²⁵ בתגבורת הנפש האלהית המשכלת ומתבוננת בגדולת א"ס ב"ה

وحين يُمعن الإنسان فكره وتأمّله في هذا, في عمق فهمه وعمق قلبه, تتوقف النفس الحيوية (نפש החיונית, nefesh hachiyunis) عن التفكير في الأمور المادية, بفعل غلبة النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis), التي تفكر في عظمة اللامتناهي (אין סוף, Ein Sof), مبارك هو,

حين يتأمل الإنسان كل هذا بعقله ومن أعماق قلبه, تشتدّ النفس الإلهية وتغلب, فتتوقف النفس الحيوية, التي تحيي الجسد, عن التفكير في الأمور المادية. ويشرح ياهل أור (Yahel Or), من تأليف تسييمح تسيידك (הצמח צדק), كما نُقل في حواשי Kehot, أن هذا ينقيّ الحكمة (חכמה, Chochmah) والفهم (בינה, Binah) في النفس الحيوانية؛ وهذا أيسر من تنقية مشاعرها, لأن تحطّم الأوعية وقع أساساً في الصفات السبع السفلى.

להוליד מרוח בינתה והתבוננותה אהבה עזה כרשפי אש²⁶ לדבקה בו ית' בדביקה וחשיקה וחפיצה בהתלהבות עצומה

כי تولّد מן רוח فهمיה ותأملיה חבָּא שדידא כשרר النار, تتعلّق به, مبارك هو, بالالتصاق والشوق والرغبة, في حماسة متّقدة عظيمة, إن تأمل النفس الإلهية عظمة אין סוף יולّد فيها عاطفة: حבָּא שדידא כשרר النار, وشوقاً إلى الالتصاق به بحرارة متّقدة.

עד כלות הנפש כמ"ש נכספה וגם כלתה נפשי²⁷ וגו'.²⁸

حتى استنفاد النفس (כלות הנפש, kelos hanefesh), كما كُتب: «اشتأقت نفسي, بل وفנית», إلخ.

يشتدّ الشوق إلى حدّ تصبح معه النفس مستعدة لأن تنفد (kelos hanefesh). ويصف كاتب المزامير ذلك بقوله: «اشتأقت نفسي, بل وفנית».

11 ועמד לא חפצתי בארץ²⁹ כלה שארי ולבבי³⁰ וגו'. ואזי תהיה החכמה שבנפש החיונית כשמן הנמשך**אחר הפתילה שהיא נר ה' נשמת אדם^{31,32}**

«ומעק לא אשתיי שייאָ פֿי האָרץ; יפֿני גסדי וקלבי», إلخ. عندئذֹ تكون الحكمة (חכמה, Chochmah) في النفس الحيوية كالزيت الذي ينجذب في إثر الفتيلة، وهي «مصباح ה' (Havayah)، نفس الإنسان»:

יִתְּוַאֲסֵל שׁוּק סָחֵב הַמְּזֻמָּר: פֶּהוּ לֹא יִשְׁתֵּהי שֵׂינָא פֿי האָרץ מֵעִ ה', ויפֿני גסדו וקלבו. וְחֵינּ יִתְּקַדּ הַזֶּה הַחֵב פֿי הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹהִית (נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, nefesh elokis), תִּשְׁבֵּחַ חִכְמָה (חִכְמָה) הַנֶּפֶשׁ הַחַיִּית, אִי כֹחַ תִּפְקִירָהּ, כַּלְזֵית הַזֵּי תִּגְתְּזֶה הַפֶּתִילָה, וְהַפֶּתִילָה הִיא הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹהִית, «מִסְבָּח ה' (Havayah)». וְיִעֲרֹף סֵפֶר Yehel Or (יֵהֶל אֹר), כִּמָּא תִּקַּל פֿי חֻוּשֵׁי Kehot, הַזֶּה הַחִכְמָה בְּאַנְהָ חִכְמָה נֹגֶה (nogah), וְהוּא גַּבֵּן קָבֵל לַלִּרְתֻּעָה אֶל הַקִּדְאָה, אִי הַכֹּחַ הָעֲקִלִּית פֿי הַנֶּפֶשׁ הַחַיִּית (נֶפֶשׁ הַבְּהֵמִית, nefesh habahamis), הַזֵּי יִמְכֵּן רִפְעָהּ אֶל הַקִּדְאָה.

שהנשמה היא הפתילה המחברת אור האהבה עזה ורשפי אש להאיר בנה"ב [בנפש הבהמית] עד שתכלה ותכסוף ג"כ לדבקה בו בדביקה חשיקה כו'.

فالنفس هي الفتيلة التي تصل نور الحب الشديد ولهيب النار بالنفس الحيوانية، لكي يضيء فيها، حتى تفنى هي أيضًا وتتوق إلى الالتصاق به، بالالتصاق والتوق، إلخ.

תִּסְתַּל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹהִית, וְהִיא הַפֶּתִילָה, לֵהֵב חֶבְהָ הַמִּתְּקָה בַּנֶּפֶשׁ הַחַיִּית, פִּישְׁרֵק הַנּוֹר פֿיָּהּ. עַד־כֵּן תִּפְנֶי הַנֶּפֶשׁ הַחַיִּית הִיא אֵינְךָ וְתִתְּוֹק אֶל הַלִּתְּוֹק בֶּה, כִּמָּא יִפֿני הַזֵּית פֿי הַלֵּהב.

ולהיות ואהבת וגו' בכל לבבך³³ וגדול יהי' [יהיה] כח כלות הנפש הבהמית ביתר שאת בבחי' שמן הנכלה ועולה עד שנעשה ממנו כולו אש של אור הנר

وهكذا يتحقق قول: «وتحبّ»، إلخ، «بكل قلبك»؛ وتكون قوة النفس الحيوانية على الفناء (כלות הנפש, kelos hanefesh) عظيمة إلى حدّ يفوق المعتاد، على مثال الزيت الذي يفنى ويرتفع حتى يصير كلّ نار نور المصباح،

וְהַכֵּזָא יִתְּחַקֵּק קוֹל: «וְתִחַבֵּב... בְּכָל לִבְכֶּךָ», אִי בְּכָל הַמִּילִין. ויִּשְׁתַּדֵּ תוֹק הַנֶּפֶשׁ הַחַיִּית זֵאתָּה אֶל הַפֶּנֶא «אֶל חֵד יִפּוֹק הַמִּעֲתָד», כַּלְזֵית הַזֵּי יִפֿנִי תִמָּאָה ויִתְּחַוֵּל כֹּלָּה אֶל לֵהֵב הַמִּסְבָּח.

ע"י בחי' צעק לבם³⁴ והוא התהפכות בחי' האש שבה. ורשפי אש אהבה עזה כו'. וזהו נר של הנשמה שהיא מהתבוננות נפש האלהית עצמה:

بواسطة مستوى «صرخ قلبهم»، وهو تحوّل النار الكامنة فيها، و«لهيب النار»، أي الحب الشديد، إلخ. وهذا هو مصباح النفس، الناشئ من تأمل النفس الإلهية ذاتها.

יִחַדֵּת הַזֶּה מִן חֵלָל «סֵרַח לִבְהֶם»: אִז תִּתְּחַוֵּל הַנּוֹר הַכָּמֵנֶה פֿי הַנֶּפֶשׁ הַחַיִּית זֵאתָּהּ אֶל חֵב מִתְּקַדֵּ ל ה'. וְהַזֶּה הוּא מִסְבָּח הַנֶּפֶשׁ, הַנֹּשֵׂא מִן תְּאֻמֵּל הַנֶּפֶשׁ הָאֱלֹהִית זֵאתָּהּ.

مصباح الوصية

12 וענין נר של המצוה היא שהמצוה יש לה סגולה פרטית³⁵ **להעלות את נה"ב** [נפש הבהמית]³⁶ **ולקשרה באו"ס** [באור אין סוף] **ב"ה**³⁷ **כמא' [כמאמר] אק"ב** [אשר קדשנו במצותיו] **בקדש העליון שהוא למעלה מן ההשתלשלות.**

وبيان مصباح الوصية (מצוה) أن للوصية فضيلة خاصة (סגולה, segulah), إذ ترفع النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) وتربطها بالنور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof), تبارك هو، كما في عبارة «الذي قدّسنا بوصاياه»: أي بالقداسة العلوية، التي تعلو سلسلة العوالم الهابطة (השתלשלות, hishtalshelus).

يعمل مصباح الوصية على نحو مختلف: فللوصية قوة خاصة (סגולה, segulah) ترفع النفس الحيوانية وتربطها بالنور اللانهائي. والبركة التي تُقال على الوصية، «الذي قدّسنا بوصاياه»، تتحدث عن قداسة علوية تعلو سلسلة العوالم كلها؛ ويصف الأدمور الأوسط (אדמו"ר האמצעי)، كما نُقل عنه في حواشي كيهوت، هذه القداسة بأنها أسمى القداسات على الإطلاق، فوق جميع مراتب القداسة العليا.

כי המצות הם לבושין³⁸ **ונק' לבוש מלכות שהם בחי' מקיפים שמקיפים ומלבישים את**³⁹ **הנפש מראשה ועד רגלה**

فالوصايا (מצוות) ألبسة، وتُسمّى «ألبسة ملكية»، لأنها مستويات محيطية (מקיפים, makifim)، تحيط بالنفس وتلبسها من رأسها إلى قدميها،

تُسمّى الوصايا ألبسة، «ألبسة ملكية»، لأنها مستويات محيطية: تحيط بالنفس وتلبسها من الرأس إلى القدمين، كما يغطي اللباس الجسد.

להיות צרורה בצרור החיים את⁴⁰ **ה' ממש שע"ז מעלה את הנפש כמו האדם כשהוא לבוש יכולין להמשיך אותו ע"י לבושו.**

لتكون «مربوطة في رباط الحياة مع ה'» حقًا. وبهذا [ترفع الوصية] النفس، تمامًا كما يمكن جرّ الإنسان بلباسه حين يكون مرتديًا له.

إذ تلبس النفس الوصايا، تكون «مربوطة في رباط الحياة مع ה'». وكما يمكن جرّ الإنسان بلباسه، ترفع الوصية النفس معها بوصفها لباسًا.

13 וכן כצורך אכן במרגמה.⁴¹ שע"י שצורך בחרט זורקין אותו למעלה יותר. הכלל שכל בחי' מקיף הוא העלאה למעלה.

وهكذا أيضًا: «كحجر مربوط في مقلاع»؛ لأنه إذ يُربط في جراب يُقذف إلى أعلى. والقاعدة أن كل مستوى من النور المحيط (מקיף, makif) هو ارتقاء إلى أعلى.

صورة ثانية: الحجر مربوط في مقلاع يطير إلى أعلى بكثير من حجر يُرمى باليد. والكلمة العبرية التي تعني «مربوط» (צרוּר, tzeror) هي نفسها الواردة في عبارة «مربوط في رباط الحياة»؛ والقاعدة أن كل ما يحيط بشيء، أي makif, يرفعه إلى أعلى. وفي تורה أור (תורה אור), في مقالة משפטים (76a), يجمع الألتز רבי (אדמו"ר הזקן) بين الآيتين بالطريقة نفسها: تُربط النفس كحجر في مقلاع, فترتفع عاليًا إلى مصدر الحياة, عبر «الأيام» وألبسة التوراة (תורה, Torah) والوصايا (מצוות, mitzvos).

ולכן לובשין טלית ותפלין קודם התפלה להמשיך בחי' מקיף⁴² למעלה להעלות את נה"ב [נפש הבהמית] בתפלה כנודע שאין התחתון עולה למעלה עד שיורדת תחלה הארה מלמעלה. והתפלה היא עליית נה"ב [נפש הבהמית].

לذلك يلبس المرء رداء الصلاة (טלית, tallis) والتفليّن (תפלין, tefillin) قبل الصلاة, ليجذب مستوى من מקיף من الأعلى, فيرفع النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) في الصلاة؛ إذ من المعروف أن الأسفل لا يرتقي إلى أعلى حتى ينزل أولاً إشراق من الأعلى. والصلاة هي ارتقاء النفس الحيوانية.

لهذا يُلبس رداء الصلاة والتفليّن, وهما من المحيطات, قبل الصلاة: فهما يجذبان نورًا محيطًا يرفع النفس الحيوانية في الصلاة. ويشدّ الميتلر רבי (אדמו"ר האמצעי), كما تنقل حواשי Kehot, على السؤال: من المؤكد أن النفس تستطيع أن تركز في صلاة شمع (שמע, Shema) على وحدانية ה' بعد ذاتها, فلماذا ينبغي أن يسبقها رداء الصلاة والتفليّن؟ لأن الأسفل, كما هو معروف, لا يرتقي حتى ينزل أولاً إشراق من الأعلى, والصلاة هي ارتقاء النفس الحيوانية.

ולכן התפלה היא נוסחא אחת בכל יום כל ימי חייו של אדם הקצובים לו ימי שנתינו בהם שבעים שנה⁴³ הם כפי נצוצות נפש הבהמיית שצריכין להעלות (משא"כ נפש האלהית היא נצחית) וכל יום נעשה בחי' חדשה.

ولذلك تكون الصلاة صيغة واحدة كل يوم, [في] جميع أيام حياة الإنسان المقدّرة له؛ «أيام سنينا هي سبعون سنة»؛ وهي تقابل شرارات النفس الحيوانية التي ينبغي رفعها (على خلاف النفس الإلهية, فهي أبدية), وفي كل يوم ينشأ جانب جديد.

تظل الصلاة بالصيغة نفسها كل يوم من أيام حياة الإنسان, لأن كل يوم من سني عمره المقدّرة يقابل شرارات من النفس الحيوانية ينبغي له أن يرفعها؛ أما النفس الإلهية, فعلى النقيض من ذلك, فهي أبدية. وينشأ كل يوم جانب جديد من النفس الحيوانية.

וצריך להעלות גם אותו נצוץ שמתחדש והכל היא העלאה אחת (משא"כ לימוד התורה צריך דוקא ללמוד בכל יום דבר חדש)⁴⁴

וינבגי רע תלק الشرارة أيضًا، وهي التي تتكوّن حديثًا، وكل ذلك ارتقاء واحد (على خلاف دراسة التوراة، إذ يجب على المرء أن يتعلم شيئًا جديدًا كل يوم تحديدًا).

ינבגי רע שרارة כל יום الجديدة أيضًا، ولكن بما أن الرفع في كل يوم هو من النوع نفسه من الارتقاء، تكفي الصلاة نفسها. أما دراسة التوراة فتختلف: إذ ينبغي للمرء أن يتعلم شيئًا جديدًا كل يوم.

ולכן כל המצות נקראות בשם צדקה⁴⁵ כי צדקה תרומם גוי⁴⁶

ולذلك تُسمّى جميع الوصايا باسم الصدقة (צדקה, tzedakah), لأن «الصدقة ترفع شعبًا».

وللسبب نفسه، تُسمّى جميع الوصايا صدقة، لأن «الصدقة ترفع شعبًا». وفي موضع لاحق من מקץ (תורה אור 42c), يقول الأثر ربي الأمر نفسه: إن أداء الوصايا، وهو ارتقاء من الأسفل إلى أصلها، يجعل نور التوراة يشرق، «لأن جميع الوصايا تُسمّى صدقة».

שע"י הצדקה וחסד שעושין למטה להחיות רוח שפלים⁴⁷ ועני חשוב כמת.⁴⁸ כן ויותר מכן לאין קץ נמשך רוח חיים מלמעלה מחיי החיים ב"ה להחיות מתים ממש

فبفضل الصدقة والإحسان اللذين يقوم بهما المرء في الأسفل، لإحياء روح البائسين، ولأن الفقير يُعدّ كال ميت، يُستمدّ كذلك، بل بما لا نهاية له أكثر من ذلك، روح حياة من الأعلى، من حياة الحياة، المبارك هو، لإحياء الموتى حقًا،

تُحيي الصدقة والإحسان روح البائسين، ويُعدّ الفقير كأنه ميت. وفي المقابل، يُستمدّ من الأعلى روح حياة، من ה', «حياة الحياة»، أعظم بما لا نهاية له من العون المقدم في الأسفل، لإحياء الذين ماتوا حقًا.

בבחי' ימין מקרבת⁴⁹ וימינו תחבקני⁵⁰ ממש באור המקיף שמלמעלה לרומם ולהעלות את הנפש למעלה מעלה באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש וזהו ענין נר מצוה:

على هيئة «اليمين تقرب»، و«يمينه تعانقني»، حقًا، بالنور المحيط الآتي من الأعلى، ليرفع النفس ويسمو بها إلى أعلى فأعلى، إلى النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، المبارك هو، ذاته. وهذا هو معنى مصباح الوصية.

ويأتي هذا الإحياء في صورة عناق يمين ה', اليد التي «تقرب»: نور محيط من الأعلى يرفع النفس ويسمو بها إلى أعلى فأعلى، إلى النور اللانهائي ذاته. وهذا هو المقصود بمصباح الوصية.

التوراة نور

14 אך התורה אור⁵¹ הוא המשכת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה מלמעלמ"ט [מלמעלה למטה].⁵² והיא אור וגילוי⁵³

אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שלמעלה מעלה מהשתלשלות שירידת והדרגת סדר השתלשלות היא בחי' העלם והתלבשות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה להיות התהוות מהות אחר מהות באופנים ומינים שונים.

لكن «التوراة (توراه, Torah) نور» تعني إنزال النور اللانهائي (أور אין סוף, Or Ein Sof)، هي، من الأعلى إلى الأسفل. وهي النور والتجلي الحقيقيان للنور اللانهائي، هي، نفسه، الذي يعلو علوًا كبيرًا على سلسلة العوالم الهابطة (השתלשלות, hishtalshelus)؛ إذ إن هبوط سلسلة العوالم الهابطة وتدرجها هما مستوى الاحتجاب والتلبس بالنور اللانهائي، هي المبارك، بحيث تتكوّن ماهية بعد ماهية، على هيئات وأنواع مختلفة.

تعمل التوراة في الاتجاه المعاكس: فبدلاً من رفع النفس من الأسفل، تُنزل النور اللانهائي من الأعلى. وهي تكشف النور اللانهائي نفسه، الذي يعلو كثيراً على سلسلة العوالم؛ أما تلك السلسلة، وهي تهبط درجةً بعد درجة، فتمثل احتجاب النور اللانهائي وتلبسه طبقةً بعد طبقة، لكي يتكوّن كل نوع من المخلوقات. وتقرأ Yahel Or، كما اقتبس في ملاحظات Kehot، الآية على أنها صورة واحدة: الوصية (מצוה, mitzvah) هي الفتيلة، والتوراة هي النور.

15 וכמ"ש ישות חשך סתרו⁵⁴ שהוא חשך והעלם ולא אור וגילוי. ועל התורה נאמר מגלה עמקות מני

חשך.⁵⁵ וממעמקים קראתיך⁵⁶ הוי"ה.

كما كُتب: «جعل الظلمة موضع ستره»؛ فذلك ظلمة واحتجاب، لا نور ولا انكشاف. وأما التوراة (توراه, Torah) فقد قيل فيها: «يكشف أعماقاً من الظلمة»؛ وكذلك: «من الأعماق دعوتك، يا هي» (اسم هي (הוי' / שם הוי', Havayah)).

سلسلة العوالم هي «الظلمة» التي يستتر فيها هي؛ فهي احتجاب لا انكشاف. أما التوراة، فيُوصف دورها بأنها تكشف «أعماقاً من الظلمة»، ويُستشهد إلى جانب ذلك بقول «من الأعماق دعوتك»، حيث تُرد اللفظة نفسها الدالة على العمق.

וזהו תכלית בריאת האדם להמשיך על נפשו אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה שלמעלה מן השתלשלות.

وهذه غاية خلق الإنسان: أن يُنزل إلى نفسه النور اللانهائي (أور אין סוף, Or Ein Sof)، تبارك وتعالى، الذي هو فوق سلسلة العوالم الهابطة (השתלשלות, hishtalshelus).

غاية خلق الإنسان هي أن يجذب إلى نفسه النور اللانهائي الذي يعلو سلسلة العوالم كلها.

להיות אור א"ס ב"ה שורה למטה כמו למעלה כמ"ש אני ראשון ואני אחרון⁵⁷ ומבלעדי אין אלהים. כלומר כשם שאני ראשון קודם שנבה"ע [שנברא העולם].

حتى يستقر أور אין סוף، تبارك وتعالى، في الأسفل كما في الأعلى، كما كُتب: «أنا الأول وأنا الآخر، ولا ألكים سواي». أي: كما أنني الأول، قبل أن يُخلق العالم،

المراد أن يستقر النور اللانهائي في الأسفل كما يستقر في الأعلى. وتصف كلمات إشعيا «أنا الأول وأنا الآخر» ה' بأنه هو نفسه قبل خلق العالم وبعده، وتشرح المقالة (מאמר, maamar) الآن كيف ينطبق ذلك على الفترة بينهما. ويشرح ليكوتي تורה (לקוטי תורה)، في ויקרא (1d)، وهو موضع يحيل إلى هذه المقالة، عبارة «أنا الآخر» بأنها الملكوت (מלכות, Malchus) لدى ה', المتلبسة في العوالم السفلى حيث ينشأ الوجود المنفصل، وعبارة «أنا الأول» بأنها الحكمة (חכמה, Chochmah)، وهي إبطال الذات (ביטול, bittul)؛ وفي المستقبل سينكشف ذلك في الأسفل كما في الأعلى، «عينًا لعين».

16 ואחרון לאחר שנברא העולם. כן מבלעדי דהיינו באמצעות בשעת בריאת העולם יהי [יהיה] אור א"ס ב"ה נמשך למטה שיהי [שיהיה] בטול העולם במציאות כמו קודם שנברא ואחר שנברא והיינו ע"י התורה כי אורייתא מחכמה נפקת.^{58, 59}

و«الآخر» بعد أن خُلِق العالم؛ وكذلك «من دوني» (מבלעדי, mibaladai)، أي في الوسط، وقت خلق العالم، يُنزل النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، تبارك ה'، إلى الأسفل، لكي يتحقق إبطال الذات (ביטול, bittul) للعالم في وجوده، كما كان قبل أن يُخلق وبعد أن خُلِق. وهذا يكون بواسطة التوراة (תורה)، إذ «إن التوراة تصدر عن الحكمة (חכמה, Chochmah)».

كما أن ה' هو «الأول» قبل الخلق و«الآخر» بعده، فإن «من دوني» تشير إلى الفترة الفاصلة بينهما، حين يكون العالم موجودًا: ففي ذلك الوقت أيضًا يُنزل النور اللانهائي، لكي يكون العالم، مع بقائه موجودًا، متصفًا بإبطال الذات أمامه، كما لو لم يكن قد خُلِق. وهذا يتحقق بواسطة التوراة، لأنها «تصدر عن الحكمة»؛ أي عن المستوى الذي ينكشف فيه أור אין סוף.

17 וכמ"ש לכבודי בראתיו.⁶⁰ כבו"ד בגימטריא ל"ב⁶¹ הם ל"ב נתיבות חכמה.⁶² בראתיו בחי' תלמוד. יצרתיו בחי' משנה. ועשיתיו בחי' מקרא.

وكما هو مكتوب: «لمجدي (כבודי, kevodi) خلقته». وكلمة «مجد» (כבוד, Kavod) قيمتها العددية اثنان وثلاثون؛ وهذه هي المسالك الاثنان والثلاثون للحكمة (חכמה, Chochmah). «خلقته» هو مستوى التلمود (תלמוד, Talmud)؛ و«صوّرته» مستوى المشناه (משנה, Mishnah)؛ و«صنّعه» مستوى الكتاب المقدّس (מקרא, Mikra).

تقول آية إشعيا إن ה' خلق وصّور وصنع [كل الأشياء] «لمجده». وتبلغ القيمة العددية لكلمة כבוד اثنان وثلاثين: فقيم حروفها هي 20 للكاف، و2 للباء، و6 للواو، و4 للدال، في إشارة إلى «المسالك الاثنتين والثلاثين للحكمة»؛ وبحسب الزوهار (זהר, the Zohar)، في Raaya Mehemna، صو، كلمة כבוד باثنتين وثلاثين، وهو المصدر الذي تحيل إليه حاشية كيهوت. والأفعال الثلاثة، التي يتردد صداها في عالم الخلق (בריאה, Beriah)، وعالم التكوين (יצירה, Yetzirah)، وعالم الفعل (עשיה, Asiyah)، تقابل هنا التلمود والمشناه والكتاب المقدّس.

שכולם הם בבחי' חכמה ואור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בחכמה⁶³ שאין שם שום הסתר פנים.

فهذه كلها على مستوى **חכמה**, ويحلّ النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof), مبارك هو, وينكشف في **חכמה**, حيث لا احتجاب للوجه على الإطلاق.

تنبع أقسام التوراة (تורה, Torah) الثلاثة كلها من **חכמה**, وفي **חכמה** يحلّ **אור אין סוף** وينكشف بلا أي احتجاب. وتشرح الحاشية في تانيا (تانيا, Tanya), الفصل 35, سبب ذلك: إن اللامتناهي (אין סוף, Ein Sof) هو الواحد الحق, ولا شيء موجود إلى جانبه, وهذا هو مستوى **חכמה**. وهكذا تحمل التوراة في جميع أجزائها انكشافاً غير محتجب لـ **ה'**.

18 **ושם הוא בחי' אני ה' לא שנית⁶⁴ כמו קודם שנברא העולם. ולכן רב יהודא דכולי תנויי' בנזיקין⁶⁵ הוה לזכות את הזכאי. ולחייב את החייב. להפריד ביניהם. בכדי להפריד החיצונים מהקדושה ויתפרדו כל פועלי און⁶⁶ כו'.**

وهناك مستوى «أنا ه', لم أُنْفَخِر» (اسم ه' (הוי' / שם הוי', Havayah)), كما كان قبل خلق العالم. ولذلك كان الحاخام يهودا (רב יהודא), الذي كان كلّ تعلّمه في [ترتيب] الأضرار (נזיקין, Nezikin), [يدرس] لكي يبرّئ البريء ويدين المذنب, ويفصل بينهما, من أجل فصل القوى الخارجية عن القداسة, و«يتبدّد جميع فاعلي الإثم», إلخ.

في الحكمة (חכמה, Chochmah), التي تتجلّى من خلال التوراة (تורה, Torah), يكون **ה'** هو «أنا ه', لم أُنْفَخِر», كما كان قبل الخليفة. وهذا يفسّر حال الحاخام يهودا: ففي أيامه, كما يذكر التلمود, كان كلّ التعلّم في ترتيب الأضرار; وبالحكم ببراءة البريء وإدانة المذنب, فصل بينهما, وبذلك فصل القوى الخارجية عن القداسة, كي «يتبدّد جميع فاعلي الإثم».

ולכן היה פטור מן התפלה⁶⁷ לפי שהיתה תורתו אומנתו⁶⁸ כר' [כרבי] שמעון בן יוחאי וחביריו.

ولذلك كان معفى من الصلاة, لأن التوراة كانت حرفته, مثل الحاخام שמعون بار يوحاي (רבי שמעון בר יוחאי) ورفاقه.

ولهذا كان الحاخام يهودا معفى من الصلاة, مثل الحاخام שמعون بار يوحاي ورفاقه, الذين كان التعلّم في التوراة شغلهم كله.

והיינו מפני שרב יהודא היה אדם גדול מאד עד שאמר עליו שמואל אין זה ילוד אשה⁶⁹ דאימתא

דמאריה עליה שהי' [שהיה] בחינת ביטול לאוא"ס [לאור אין סוף] ב"ה שהמשיך עליו בק"ש [בקריאת שמע].

وكان ذلك لأنه كان رجلاً عظيماً جداً, حتى إن شموئيل (שמואל) قال عنه: «هذا ليس مولود امرأة», إذ كانت مهابة سيده عليه; فقد كان في حال من إبطال الذات (ביטול, bittul) أمام النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof), مبارك هو, الذي استجلبه إلى نفسه في تلاوة إعلان التوحيد, الشماع (שמע, Shema).

وتفسّر عظمة الحاخام يهودا ذلك: فقد قال شموئيل عنه: «هذا ليس مولود امرأة», لأن مهابة سيده كانت عليه. وكان في حال من إبطال الذات أمام النور اللانهائي, الذي استجلبه إلى نفسه من خلال الشماع.

(כי מן הק"ש [הקריאת שמע] לא היה פטור ואפילו ר' [רבי] שמעון בן יוחאי וחביריו אלא מן התפלה)

(فهو لم يكن معفى من تلاوة الشّماع؛ وحتى الحاخام שמعون بار יוחאי ورفاقه لم يكونوا معفيين إلا من الصلاة.)

יציף המלך בין פוסין אן החאחא יהודה למ יכען מעף מן השמאע; וحتى החאחא שמעון בר יוחאי ורפאק למ יכונוא מעפין אלא מן الصلاة. أما الشّماع, الذي يستجلب المرء به إبطال الذات إلى نفسه, فيظل واجبًا على الجميع.

והיתה תורתו ג"כ בבחי' בטול ממש בבחי' ואשים דברי בפ"ך. ⁷⁰ ודברי אשר שמתי בפ"ך ⁷¹ וכמארז"ל

[וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] מתניתין מלכתא. ⁷²

וכאנת תורתה אַיִצָּא פי חאל מן אִבטאל האזא החיפּי, עלִי מִסְתּוֹי «וּזַעַתְּ כְּלָמִי פִי מֶלֶךְ» ו«כְּלָמִי הַזֶּה הַיּוֹלֵד בְּפִי מֶלֶךְ», וכמו קאל חכמאָנא, ז"ל: «הַמִּשְׁנָה (הַמִּשְׁנָה הַזֶּה) מִלְּכָה»,

וכאן תעלם החאחא יהודה לתורה נפסו אִבטאלָא ללזא: פִּכָּאן כְּלָמִת ה' וּזַעַתְּ פִּי מֶלֶךְ, כמו תּוֹלֵד הַיּוֹלֵד. ולְהַזָּא וּזַעַתְּ הַמִּשְׁנָה בְּפִי «מֶלֶךְ»; וּפִי תוֹרָה אִוֵּר (תוֹרָה אִוֵּר), שִׁמּוֹת (שִׁמּוֹת) (49b), יִשְׁרַח הַלֵּל רִבֵּי (אִדְמוֹרִי הַזֶּקֶן) הַזֶּה הַתְּשִׁיבָה: פִּלְמִשְׁנָה עֵמֶל תְּהַזִּיב פִּי הַחִכָּה, יִמָּיֵז בֵּין הַטָּהוֹר וְהַטָּהוֹר, וּבֵין הַמְּחֻזָּר וְהַמְּבָח.

בחי' מלך שמצוה וגוזר שיהי' [שיהיה] הפסק כך ⁷³ כי מלך במשפט יעמיד ארץ ⁷⁴ לזכות את הזכאי כו'.

שיש ב' בחי'. בחי' עבד שלומד כדי שידע רצון המלך.

אִי מִסְתּוֹי הַמֶּלֶךְ, הַזֶּה יִאֲמֵר וְיִצְדֵּר חֲכָמָא בְּאֵן יִכּוֹן הַפֶּסֶל עַל־הַזֶּה הַנְּחוּ, אִז «הַמֶּלֶךְ יִתְבָּטֵא הָאָרֶץ בַּלְּצִאָה», לְכִי יִבְרֹא הַבְּרִי, אִלֶּךְ. פִּהֵנֶכָּ מִסְתּוֹיִן: מִסְתּוֹי הָעֶבֶד הַזֶּה יִתְעַלֵּם לְכִי יִעֲרֹף מִשִּׁינֵּת הַמֶּלֶךְ,

הַמִּשְׁנָה כַּמֶּלֶךְ הַזֶּה יִצְדֵּר חֲכָמָא בְּאֵן יִכּוֹן הַפֶּסֶל עַל־הַזֶּה הַנְּחוּ, אִז «הַמֶּלֶךְ יִתְבָּטֵא הָאָרֶץ בַּלְּצִאָה». וְיִשְׁרַח תוֹרָס שְׁמוּאֵל (תוֹרָת שְׁמוּאֵל), כִּמוֹ וּרְדֵּי חוֹשֵׁי כִּיְהוּת, אֵן הַחֲחֵא יְהוּדָא, בְּאִבְרָאֵה הַבְּרִי וְאִדְאֵנֶה הַמִּזְבֵּן פִּי דְרָאסְתֵּה, אִוֹקַע הַחֲכֵם נִפְסֵה פִי הָאֵלֶּי, «כָּל שֵׁי פִי מוֹזַעֵה הַמִּלֵּאָה». וְהֵנָּה נִוְעָאן מִן הַמִּתְעַלֵּמִין: עֶבֶד יִתְעַלֵּם לִיעֲרֹף מִשִּׁינֵּת הַמֶּלֶךְ, וּמֶלֶךְ, כִּמוֹ יִזְכֵּר הַחֶזֶק הַתָּלִי.

19 ובחי' מלך שבעת לימודו הוא הגוזר ומצוה לעצמו כו' וז"ש [וזהו שכתוב] ויהי בישרון מלך ⁷⁵ לפי

ששכינה היתה מדברת ⁷⁶ מתוך גרונו של משה.

וּמִסְתּוֹי הַמֶּלֶךְ, הַזֶּה יִכּוֹן הוּא נִפְסֵה, וְכֵן דְרָאסְתֵּה, מִן יִצְדֵּר הָאֲחֻכָּא וְיִוָּגֵה הָאֲוָמֵר אֶל־נִפְסֵה, אִלֶּךְ. וְהַזֶּה מֵאִתְּבָּ: «וְכָאן פִּי יִשְׁרוֹן מֶלֶךְ», לֵאנֹן הַחֲצוֹר הָאֵלִי (שְׁכִינָה, Shechinah) כָּאן יִתְכַּלֵּם מִן חֲנִכְרָה מוֹסֵי (מִשֶּׁה).

הַנּוֹעַ הַתָּנִי מִן הַמִּתְעַלֵּמִין יִשְׁבֶּה הַמֶּלֶךְ: פִּחִין יִדְרֹס, יִצְדֵּר הַחֲכֵם בִּנְפִסֵּה. וְתִטְבֵּק הַמִּקְאֵלָה קוֹל «וְכָאן פִּי יִשְׁרוֹן מֶלֶךְ» עַל־מוֹסֵי, לֵאנֹן הַחֲצוֹר הָאֵלִי תְכַלֵּם מִן חֲנִכְרָתֵה. וּפִי הַמִּקְאֵלָה הַסָּבִיבָה לְהַזֶּה הַמִּקְאֵלָה פִּי תוֹרָה אִוֵּר (תוֹרָה אִוֵּר) (38a), יוֹרֵד הַלֵּל רִיבִי (אִדְמוֹרִי הַזֶּקֶן) הַקּוֹל נִפְסֵה: אֵן כְּלָמ ה', «יִקּוֹל הַחֲצוֹר», תְּכַלֵּם מִן חֲנִכְרָה מוֹסֵי, וְאֵן הָאִנְשָׁא הַזֶּה יִבְלֵג הַתְּחִיבָה בַּנִּפְסֵה עַד «וָאֶחָד» פִּי קְרִיאַת הַשְּׁמָע (שְׁמַע, Shema) יִצֵּל אֶל־«כְּלָמִי הַזֶּה הַיּוֹלֵד בְּפִי מֶלֶךְ».

וכך ר' [רבי] שמעון בן יוחאי וחביריו ורב יהודה לפי מדרגתו.

وكذلك الحاخام شمعون بن يوحاي (רבי שמעון בן יוחאי) وزملاؤه، وراف يهودا (רב יהודה) بحسب مرتبته.

كان الحاخام شمعون بن يوحاي وزملاؤه، وراف يهودا في مرتبته، على هذا النحو أيضًا: ملوكًا في دراستهم.

שכפי ערך בטול נפשו לאור א"ס ב"ה. ככה היתה המשכת אור א"ס ב"ה בתורתם ועבודתם. והמשנה

המדברת בפייהם היא דבר ה' ממש. ועי"ז נמשך בטול העולם במציאות למטה כמו למעלה:

فيقدر إبطال الذات (ביטול, bittul) لنفس المرء أمام النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof), تبارك ه', كان إنزال أور אין סוף, تبارك ه', إلى توراتهم (תורה) وخدمتهم. والمِشناه (משנה) التي نطقت من أفواههم هي حقًا كلام ه'. ومن خلال ذلك، تُنزل حالة إبطال العالم في وجوده إلى الأسفل، كما هي في الأعلى.

كلما ازداد **ביטול** نفس المرء أمام **אור אין סוף**, ازداد ما يُنزل من ذلك النور إلى توراته وخدمته. وهكذا، فإن المِشناه التي نطق بها هؤلاء الحكماء هي حقًا كلام ه', ومن خلالها تكون حالة إبطال وجود العالم في الأسفل كما هي في الأعلى.

القسم 7 • 201-21

الفتيلة والزيت والنور معًا

20 והנה אור התורה הזה נאחז ומתחבר במצוה כי כל התורה שלפנינו הן תושב"כ [תורה שבכתב] ושבע"פ

[ושבעל פה] עיקרן ויסודותן היא במצות

والآن، فإن نور التوراة (תורה) هذا يتشبت بالوصية (מצוה) ويتصل بها، لأن التوراة كلها التي بين أيدينا، سواء التوراة المكتوبة (תורה שבכתב) أم التوراة الشفوية (תורה שבעל פה)، جوهرها وأسسها في الوصايا (מצוות).

يتشبت نور التوراة بالوصية كما تتشبت الشعلة بالفتيلة، لأن جوهر التوراة كلها وأساسها، المكتوبة والشفوية، هو الوصايا.

שע"ז נאמר ותמלא כדה ותעל.⁷⁷ כ"ד ספרין דאורייתא^{78, 79} כו' שהן בחי' כד שנשאב מים העליון⁸⁰ חכמה עלאה של א"ס ב"ה שהוא עד אין קץ ותכלית וע"ז נאמר והיו הדברים האלה⁸¹ אשר אנכי מצוך. אנכי דייקא.

וען هذا قيل: «فملأت إبريقها وصعدت»: «الكتب الأربعة والعشرون (כ"ד, kaf-dalet) للتوراة»، إلخ؛ فهي مستوى أو جانب (בחינה, bechinah) الإبريق (כד, kad) الذي يُستقى به الماء العلوي، أي الحكمة (חכמה, Chochmah) العلوية للامتناهي (אין סוף, Ein Sof)، المبارك هو، الذي لا نهاية له ولا حد. وعن هذا قيل: «وتكون هذه الكلمات التي أنا (אנכי, Anochi) أوصيك بها»: «أنا» تحديدًا.

ملأت رفقة (רבקה) إبريقها وصعدت؛ وإبريقها (כד)، الذي تدل حروفه على العدد أربعة وعشرين، هو الكتب الأربعة والعشرون للكتاب المقدس، التي تستقي المياه العلوية، أي الحكمة اللانهائية للامتناهي. ولذلك تقول الآية: «هذه الكلمات التي أنا أوصيك بها»؛ فالوصايا تصدر عن «أنا» هي ذاته. وفي تורה אור (תורה אור)، في تولדות (תולדות) (18a)، يقرأ أتر ריבי (אדמו"ר הזקן) إبريق رفقة بالطريقة نفسها، ويضيف، كما تفعل هذه المقالة (מאמר)، أن التوراة تكتسي أمورًا مادية، من محاصيل وقرايين، لكي تُهذب هذه الأشياء بالوصايا ويُكشف «أنا».

21 והמצוה היא הפתילה שמתלבשת בנפש השכלית והחיונית להעלות' ולקשרה באור התורה שהיא בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא⁸² הפך שכל אנושי ובה שורה א"ס ב"ה כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ.⁸³

والوصية (מצוה, mitzvah) هي الفتيلة التي تلبس النفس العقلية والحيوية، لترفعها وتربطها بنور التوراة (תורה)، وهو مستوى «حكيم، لكن لا بحكمة معلومة»، على خلاف العقل البشري؛ وفيه يحلّ اللامتناهي (אין סוף, Ein Sof)، مبارك هو، كما ورد: «أسس ה' الأرض بالحكمة».

وهكذا تكتمل الصورة: الوصية هي الفتيلة. فهي تلبس نفس الإنسان العقلية والحيوية لترفعها وتربطها بنور التوراة، وهي حكمة تختلف عن الحكمة البشرية، وفيها يحلّ اللامتناهي، كما في قولنا: «أسس ה' الأرض بالحكمة».

אך צריך להקדים התבוננות של נפש האלקית היא נר ה' נשמת אדם⁸⁴ כדי להיות ואהבת וגו' בכל לבבך⁸⁵ כי רוח אייתי רוח⁸⁶ ואמשוך רוח וכמ"ש אם ישים אליו לבו⁸⁷ וגו'

لكن ينبغي أولاً [الانشغال بـ] التأمل في النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis)، التي هي «مصباح ה'، نفس الإنسان»، لكي يتحقق «وتحب... بكل قلبك»؛ إذ «روحٌ تجلب روحًا وتُنزل روحًا»، وكما ورد: «إن وجّه قلبه إليه»، إلخ،

لكن ينبغي أولاً أن تتأمل النفس الإلهية، «مصباح ה'»، لكي ينهض الحب «بكل قلبك». وكما يقول زهر (זהר)، فإن روحًا من الأسفل تجلب روحًا من الأعلى وتُنزلها؛ أما كلمات أيوب «إن وجّه قلبه إليه»، التي تتحدث في معناها البسيط عن توجيه ه' فكره إلى الإنسان، فثقرأ هنا على أنها وصف لإنسان يوجّه قلبه إلى ه'.

עד שתהיה חכמה שבנפש החיונית בחי' השמן הנמשך אחר הפתילה של מצוה להתכלל ממש באור התורה שתתהפך ממש מהפוך אל הפוך משכל אנושי המושג לשכל חכמת התורה חכמת אלהית בחי' חכים ולא בחכמה ידיעא כו'

حتى تصير الحكمة (חכמה, Chochmah) في النفس الحيوية بمثابة الزيت الذي ينساق وراء فتيلة الوصية، فتندمج حقًا في نور التوراة، وتتحول حقًا من النقيض إلى النقيض: من العقل البشري الذي يمكن إدراكه إلى عقل حكمة التوراة، الحكمة الإلهية، مستوى «حكيم، لكن لا بحكمة معلومة»، إلخ.

والغاية أن تصير حكمة النفس الحيوية كالزيت الذي ينساق وراء فتيلة الوصية، إلى أن تندمج في نور التوراة. وهكذا تتحول من النقيض إلى النقيض، من التفكير البشري إلى حكمة التوراة الإلهية.

שלכן נתלבשה בענינים גשמיים וכל ענינים גשמיים כלולים בה כמו כל צמח האדמה ופרי העץ בסדר זרעים. וכל בעלי חיים בסדר קדשים.

ولهذا [التوراة] تلبس أمورًا مادية، وجميع الأمور المادية مشمولة فيها، مثل كل ما ينبت من الأرض وثمار الأشجار، في ترتيب Zeraim (زرעים؛ البذور)، وجميع الحيوانات، في ترتيب Kodashim (קדשים؛ الأشياء المقدسة).

ولهذا تلبس التوراة أمورًا مادية: فترتيب Zeraim (البذور) يتناول كل ما ينبت من الأرض وثمار الأشجار، وترتيب Kodashim (الأشياء المقدسة) يتناول الحيوانات.

כדי לברר ולהפך הכל בקדושה. וימלא כבוד⁸⁸ ה' את כל הארץ הלזו הגשמית כו':

[وهذا] لكي يُنقى كل شيء ويتحول إلى قداسة: «ويملأ مجد ה' كل الأرض»، هذه الأرض المادية، إلخ.

כל هذا لكي يمكن تنقية كل ما هو مادي وتحويله إلى قداسة، حتى «يملأ مجد ה' كل الأرض»، أي هذه الأرض المادية.

شرح الآية الافتتاحية

22 וזהו המגביהי לשבת.⁸⁹ פני המגביהי י' הוא י' שבה' שהדל"ת הוא בחי' דלית. דלית ליה מגרמיה כלום

נעשה⁹⁰ ה' ע"י היו"ד⁹¹ שבתוכה

وهذا [هو معنى] «الذي يرفع عاليًا ليجلس». والتفسير: لفظة «الذي يرفع اليود» (המגביהי, hamagbihi) تعني «يرفع حرف اليود»؛ أي حرف اليود (י, yud) الموجود في حرف الهاء (ה, heh). فحرف الدال (ד, dalet) يمثل مستوى مفهوم «ليس له» (דלית, dalis): «ليس له من ذاته شيء على الإطلاق»؛ ويصير حرف الهاء بفضل اليود الذي فيه.

تعود المقالة (מאמר, maamar) إلى الآية التي افتتحت بها. وتقرأ המגביהי (hamagbihi, «الذي يرفع عاليًا») على أنها «يرفع اليود»: فحرف ה هو حرف ד تتوسطه י صغيرة. ويشير حرف ד إلى مفهوم דלית (dalis, «لا وجود له»), أي ما «ليس له شيء من ذاته»؛ ولا يصير حرف ה إلا بفضل י التي فيه. وتقتبس לקוטי תורה (לקוטי תורה) هذه الأسطر في שלה (44d), كما يورد Pardes Rimonim (פרדס רמונים), الذي تحيل إليه حاشية Kehot, عن זהר (זהר) أن الحضور الإلهي (שכינה, Shechinah) يُسمى حرف الدال حين تكون في حال فقر.

והיינו בחי' המצוה שמצדק נעשה צדקה. וצדקה תרומם גוי⁹² ע"י שמגביה את בחי' היו"ד שבה' למעלה מעלה באוא"ס [באור אין סוף] ב"ה ממש.

وهذا هو مستوى الوصية (מצוה, mitzvah), إذ تنشأ الصدقة (צדקה, tzedakah) من العدل (צדק, tzedek)؛ و«الصدقة ترفع أمة»، وذلك برفع مستوى اليود في الهاء أعلى فأعلى، إلى النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، تبارك هو، ذاته.

هذا هو عمل الوصية: يتحول العدل إلى صدقة باكتساب هاء. و«الصدقة ترفع»، لأنها ترفع اليود الكائن في تلك الهاء أعلى فأعلى، إلى אור אין סוף ذاته.

לשבת להיות בחי' מכון לשבת⁹³ דהיינו שתהא שם השראת אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה ממש שהיא בחי'

ישיבה

«ليجلس»: أي ليكون مستوى «موضعًا لسكنك»، أي أن يستقر هناك אור אין סוף ذاته، وهذا هو مستوى الجلوس،

يعني «ليجلس» أن يصير «موضعًا لسكنك»، حيث يستقر אור אין סוף ذاته. والجلوس صورةً لهذا الاستقرار.

דהיינו בחי' ירידה והשפלה אצלו כביכול וכמ"ש וישב ה' מלך לעולם.⁹⁴ כי להיות מלך לעולם היא בחי' ישיבה והשפלה כי על מי ימלוך כו'.

أي مستوى من النزول والخفض من جانبه، على سبيل المجاز؛ كما ورد: «يجلس ה' ملكًا إلى الأبد (לעולם, le'olam)». فكونه ملكًا على العالم (le'olam) هو مستوى الجلوس والخفض، إذ على من يملك؟ إلخ.

الجلوس خفض، كجلوس الملك على عرشه: فكون ה'، على سبيل المجاز، ملكًا على العالم هو نزول، إذ يحتاج الملك إلى أناس يحكمهم. وهكذا يصف قول «يجلس ה' ملكًا» خفضه لذاته كي يحكم العالم؛ ولفظة le'olam تعني «إلى الأبد» وتعني أيضًا «على العالم».

23 וזו היא העלאה שע"י המצות ממטה למעלה. אבל התורה אור היא המשכה מלמעלה למטה המשפילי לראות בשמים⁹⁵ תושב"כ [תורה שבכתב]. ובארץ תושבע"פ [תורה שבעל פה].

وهذا هو الارتقاء الذي يتحقق بوساطة الوصايا (מצוות, mitzvos)، من الأسفل إلى الأعلى. لكن «التوراة (تורה) نور» هي إفاضة من الأعلى إلى الأسفل: «الذي يخفض [نفسه] لينظر في السماوات»، أي التوراة المكتوبة، و«في الأرض»، أي التوراة الشفوية.

كل هذا هو الارتقاء من الأسفل إلى الأعلى الذي تحدثه الوصايا. أما التوراة فهي الحركة المعاكسة: إفاضة من الأعلى إلى الأسفل. وهذا هو النصف الثاني من الآية: «الذي يخفض [نفسه] لينظر في السماوات» هي التوراة المكتوبة، و«في الأرض» هي التوراة الشفوية.

ושם הוא לראות בחי' ראייה והתגלות אוא"ס [אור אין סוף] ב"ה למטה כמו למעלה.

وهناك تكون «الرؤية»: مستوى الرؤية وانكشاف النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof)، مبارك هو، في الأسفل كما في الأعلى.

في التوراة، لا يُدرك النور اللانهائي بالفهم فحسب، بل «يُرى» أيضًا: فهو ينكشف في الأسفل بوضوح يماثل انكشافه في الأعلى.

ולא בחי' שמע ישראל⁹⁶ דהיינו התבוננות שבנפש האלהית שהיא בחי' שמיעה בלבד אלא כמ"ש כי עין בעין יראו⁹⁷ וגו':

[إنه] ليس مستوى «اسمع يا إسرائيل»، أي التأمل في النفس الإلهية (נפש האלקית, nefesh elokis)، الذي ليس إلا مستوى السماع؛ بل كما هو مكتوب: «لأنهم سيرون عينيًا بعين»، إلخ.

يتجاوز هذا «اسمع يا إسرائيل»، أي تأمل النفس الإلهية، الذي لا يشبه إلا سماع خبر عن شيء لا رؤيته. فالتوراة تأتي بانكشاف شبيهه بالرؤية، كما في الوعد: «لأنهم سيرون عينيًا بعين».

في العمل الروحي

قبل الصلاة، يلبس المرء رداء الصلاة والتفليן، فيجذب نورًا محيطًا يرفع النفس الحيوانية، ثم يتأمل في قراءة שמע אן الخلق كله إنما يصدر عن كلمة ה' وحدها، إلى أن يشعل حب النفس الإلهية عقل النفس الحيوانية ومشاعرها أيضًا. وإلى جانب ذلك، يحافظ المرء على الوصايا، ولا سيما الصدقة التي ترفع النفس إلى ما يتجاوز حدود ما يبلغه الفهم، ويدرس التורה كل يوم، متعلّمًا شيئًا جديدًا، كي يُنزل النور اللانهائي إلى حياته.

أسئلة للنقاش

1. لماذا تكون الفتيلة، لا الزيت، هي الجزء الجوهری في المصباح، وماذا يدل ذلك على دور النفس الإلهية؟
2. كيف يمكن للميل الشرير، بحسب المقالة، أن يصل إلى محبة ה'، ولماذا يبدأ التغيير في عقله؟
3. بمَ تختلف طريقة رفع الوصايا للنفس عن طريقة إنزال التורה نور ה'؟
4. لماذا تكون الصلاة واحدة كل يوم، بينما ينبغي لدراسة التורה أن تأتي بشيء جديد كل يوم؟
5. ما الفرق بين دراسة التורה بوصف المرء خادمًا ودراستها بوصفه ملكًا، وكيف يفسّر إبطال الذات (ביטול, bittul) لدى راف יהודה ذلك؟

חואיש

الفقرة 1

1 מי כה' אלקינו

כאֵתב המזמור: «מִן מִתֵּל אִסֵּם ה' (הוי' / שם הוי', Havayah), ה' לֵנָא, הַיֵּסֵס בַּיֵּאֱלֹהִים» וּבִאֲלָפֵי הַמִּקְלָה (מֵאֲמָר): «הַיֵּסֵס יִרְפֹּעַ [נִפְסֵה] עֲלִיָּא לִבְיָסֵס». וּפִי חֵתָם הַמִּקְלָה, תִּפְסֹר עֲבָרָה «יִרְפֹּעַ עֲלִיָּא» (הַמִּגְבִּיָּה, hamagbihi) עַל אֲנֶה הַסְּעוּד הַיֵּסֵס תַּחֲדֵה הַוִּסְאִיָּה (מִצְוֹת, mitzvos). (הַסִּיָּאִק: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 113:5 תהילים קי"ג:ה'

מי כה' אלקינו המגביהי לשבת:

Who is like unto the L-RD our G-d, That is enthroned on high,

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

תהלים קיג, ה.

2 מי כה' אלקינו המגביהי

תִּסְגַּל מִחְסוּטָה וַחֲדָה אֲנֵה הַמִּקְלָה קִילַת בַּיֵּשֶׁת חֲנוּכָּה בַּיֵּסֵס לִיָּאִי שֶׁנָּה 5567, וְהוּא מֵאִלָּתִם מוֹזוּעָהָ, אִי הַמִּבְּחָר.

מلاحظة كهوت

בַּאֲחַד מִכְתָּבֵי מִצְוִיָּה שֶׁנֶּאֱמָר שֶׁבֶת חֲנוּכָּה בִּלְיָאִדִּי שֶׁנָּה תִּקְסִי"ז. וְרֵאָה מִפְּתַח הַמֵּאֲמָרִים בִּסְהִי"מ תִּקְסִי"ז הַעֲרָה 13. רֵאָה גַּם מֵאֲמָרֵי הַצִּי"צ הַנְּחֹת תִּרְטִי"ו עַי קִצְנָה. נִתְבָּאֵר בְּהַמְשָׁךְ יוֹנִתִּי פֶרֶק ד' סִהִי"מ תִּרְטִי"ו עַי תִּצָּא. רֵאָה לַעֲיֵל בְּצִיּוֹנִים לִכְיָק אֲדָמוֹר זִי"ע. הַגְּהוֹת נִדְפְּסוּ בִּיהֵל אֹר עַי תִּלַּח וְאִילָךְ. קִיִּצְוֹר בַּאוֹהִי"ת בִּרְאשִׁית כֶּרֶךְ הַתִּקְלָא, א. תִּתְקַלֵּב, א. כֶּרֶךְ ז תִּתְקַסֵּב, ב. לִכְלֹלֹת מֵאֲמָר זֶה רֵאָה מֵאֲמָרֵי אֲדָה"א בִּרְאשִׁית עַי שִׁסָּא, וְהַבִּיאוֹר שֶׁבִּתּוֹ"א נִכְלָל שֶׁם. דִּי"ה זֶה נִזְכָּר לִקְמֹן קִיד, א. לִקּוֹי"ת וִיקְרָא א, ד. וְאִילָךְ. הַסּוּגְרִיִּים בְּהַמֵּאֲמָר נִמְצָאִים גַּם בְּבוֹךְ 1824 שֶׁנִּכְתַּב בְּחִי אֲדָה"ז.

3 המשפילי לראות בשמים ובארץ

«הַיֵּסֵס יִפְחֹץ [נִפְסֵה] לִינְזַר בַּיֵּסֵס הַסְּמָאוֹת וְהָאֲרֻץ», אִי אִן ה' יִנְזַר לִי כֹל מֵהוּ בַּיֵּסֵס. וּפִי חֵתָם הַמִּקְלָה, תִּפְסֹר זֶה הַעֲבָרָה עַל אֲנֶה תִּשְׁיֵר לִי הַתּוֹרָה הַמְּכֻתֶּבֶת וְהַשְּׁפוּיָה, הַלֵּינִי תַּגְּזָבָן נֹר ה' לִי הַיֵּסֵס. (הַסִּיָּאִק: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 113:6 תהילים קי"ג:ו'

המשפילי לראות בשמים ובארץ:

?That looketh down low Upon heaven and upon the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

4 כי נר מצוה ותורה אור

וְסִיָּה הָאֵב בַּיֵּסֵס הַסִּפֵּר הָאֲמָתָל: «לֹאֵן הַוִּסְיָה מִבְּחָר, וְהַתּוֹרָה נֹר, וְתִאֲדִיָּאִת הַתְּהַזְבִּיָּה הִי טָרִיק הַחַיָּה». וְתִשְׁרַח הַמִּקְלָה הַוִּסְיָה בּוֹשְׁפָהּ פִּתִּיל הַמִּבְּחָר, וְהַתּוֹרָה בּוֹשְׁפָהּ נֹרֶה. (הַסִּיָּאִק: Steinsaltz Tanakh)

Proverbs 6:23 משלי ו':כ"ג

כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחות מוסר:

For the commandment is a lamp, and the teaching is light, And reproofs of instruction are the way of life

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

מִשְׁלֵי ו, כג. רֵאָה סִהִי"מ תִּרְטִי"מ ח"ב עַי תִּצָּא וְעַי תִּשְׁיֵב (בְּהַנְחָת כְּיָק אֲדָמוֹר"ר מֵהוֹרֵשׁ"ב).

5 נר הוי' נשמת אדם

«מִבְּחָר ה' הוּא נִפְסֵס הָאִנְשָׁן, הַיֵּסֵס תִּסְתַּקְּסִי כָּל הַחֲגָרֹת הַבֹּאֲתָה». וּפִי מַעֲנָהָ הַיֵּסֵס, יִפְתֹּחַ ה' בִּאֲטֵן הָאִנְשָׁן בְּנֹר רוּחַ הָאִנְשָׁן נִפְסֵה. וְתִסָּאֵל הַמִּקְלָה בְּאִי מַעֲנֵי תִּכּוֹן הַנִּפְסֵס מִבְּחָר. (הַסִּיָּאִק: Steinsaltz Tanakh)

Proverbs 20:27 משלי כ':כ"ז

נר ה' נשמת אדם חפש כל-חדרי-כסו:

The spirit of man is the lamp of the L-RD, searching all the inward parts

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

משלי כ, כז.

الفقرة 3

6 ואהבת וגו' בכל לבבך בב' יצריך

בַּיֵּסֵס «אִסְמַע» (שִׁמְעָה, Shema), קָאֵל מוֹסִי (מֹשֶׁה) לְאִסְרָאִיל: «תַּחֲבֹ אִסְמַע ה' (הוי' / שם הוי', Havayah) בְּכֹל לִבְיָךְ, וּבְכֹל נִפְסֵךְ, וּבְכֹל כּוֹתֵךְ». וְתִסְעֵי הַמִּקְלָה (מֵאֲמָר) לִי בִּיָּאֵן כִּיִּף תִּשְׁמַל עֲבָרָה «בְּכֹל לִבְיָךְ» הַנִּזְעָה הַשְּׁרִירָה. (הַסִּיָּאִק: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

ואהבת את ה' אלקיך בכל-לבבך ובכל-נפשך ובכל-מאדך:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

Berakhot 54a:6-7 ברכות נ"ד א:ו'-ז'

חַיִּיב אָדָם לְכַרֵּךְ עַל הָרַעָה קִשָּׁם שֶׁמְכַרֵּךְ עַל הַשּׁוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמָר: «וְאַהֲבַת אֵת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל לִבְיָךְ וּגְו'». «בְּכֹל לִבְיָךְ» — בְּשֵׁנִי וְצָרִיךְ, בְּיָצֵר טוֹב וּבְיָצֵר הָרַע. «וּבְכֹל נִפְשְׁךָ» — אֲפִילוּ הוּא נוֹטֵל אֵת נִפְשְׁךָ. «וּבְכֹל מְאֹדְךָ» — בְּכֹל מְמוֹנְךָ. דְּכָר אַחֵר: «בְּכֹל מְאֹדְךָ» — בְּכֹל מְדָה וּמְדָה שֶׁהוּא מוֹדֵד לָךְ הָיִי מוֹדָה לוֹ. לֹא יִקַּל אָדָם אֵת רֵאָשׁוֹ קִנְגָד שְׁעַר הַמְּזֻרָח שֶׁהוּא מְכוּוֹן קִנְגָד בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. וְלֹא יִכְנֹס לְהַר הַבַּיִת בְּמִקְלוֹ, וּבְמִנְעֻלוֹ, וּבְפִינוּזוֹתוֹ, וּבְאִבְקָ שְׁעַל רִגְלָיו. ...

A man is in duty bound to utter a benediction for the bad even as he utters one for the good ; as it is said, "And thou shalt love the L-rd thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might" (Deut. vi. 5) — "with all thy heart," i.e. with thy two impulses, with the good and the evil impulse ; "with all thy soul," i.e. even if He take thy soul; ... "with all thy might," i.e. with all thy wealth. Another

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

דברים ו, ה. ברכות נד, א.

7 אך הענין . . כי ה' הוא אלקינו

יִקְתִּיֵּס זֶה הַמִּקְטַע מִן הַמִּקְלָה (מֵאֲמָר), מִן «לִכֵּן חֲקִיקָה הָאֲמֵר הִי» לִי «אֲנִי הוי' הוּא ה' לֵנָא», בַּיֵּסֵס אֹר הַתּוֹרָה (אֹר הַתּוֹרָה) עַל בֵּלָאֵךְ.

מلاحظة كهوت

מובא באוה"ת בלק ע' תתקנב.

8 יצ"ט ויצה"ר

יִסְתַּדֵּל יָהֵל אֹר (יהל אור) מן התלמוד (Yoma 69b). «זהו הי עזמה
 קוֹתֵה: אֵנֶה יִקְהַר נִזְעֻתֵה» (מִן הוּא הַקּוֹי? מִן יִקְהַר
 נִזְעֻתֵה) עַל אֲן הַסִּפּוֹת הַיְּהוּדִיָּה תִּסְמָן הַנִּזְעֻתִין הַסִּלְחָה וְהַשְּׁרִירָה;
 וְעַתָּה תִּתְּבֵן זֶה עַל ה', תִּכּוֹן «הַנִּזְעָה» הִי סִפּוֹת עִלְמ הַאֲנִיָּחָה:
 הַיְּחִסָּן (חֶסֶד, Chesed) וְהַשְּׁדָה (גְּבוּרָה, Gevurah).

Yoma 69b:15 יומא ס"ט ב:ט"ו

אֲתוּ אִינְהוּ וְאִמְרוּ: אֲדָרְבָּה, זֶה הִיא (גְּבוּרָה) גְּבוּרָתוֹ: שְׂמֹכֶשׂ אֶת יָצְרוֹ
 — שְׂנוֹתוֹ אֲדָר אִפְרִים לְרָשָׁעִים. וְאֵלֶּה הֵן נִרְאָתֵינוּ — שְׂאֵלְמָלָא מִזְרָאוֹ
 שֶׁל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵיאֵךְ אִמְרָה אַחַת יְכוּלָה לְהַתְקַיֵּים בֵּין הָאִמְרוֹת?

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

מلاحظة كهوت

ביהל אור ע' תלח מביא רא' שהמדות נק' יצ"ט ויצה"ר מגמרא יומא סט, ב:
 "וזהי גבורת גבורתו שכובש את יצרו כו', ופרש"י ומאריך אפו כו' וזהו ע"ד
 המבואר באבות רפ"ד איזהו גבור כו', וקשה איך שייך חלילה יצר אצלו ית',
 ולפמ"ש שזהו המדות א"ש דהיינו בחי' המדות דאצילות חו"ג נק' יצרו והוא
 כובשו ע"י מדת א"א כו'".

4 הפקרה

9 כי נה"א עיקרה היא נפש המשכלת

هناك، في مستهل المقالة «Im Bechukosai»، يورد الأثر ربه (أدمو"ר
 הזקן) عن **עין חיים** (עין חיים) أن النفس العاقلة (**נפש השכלית**, nefesh
 hasichlis) هي الصورة (**צלם**, tzelem) التي تصل بين الصورة والمادة، أي
 بين النفس الإلهية والنفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh
 habahamis)، لكي تنقي؛ أما النفس الحيوانية نفسها فكحيوان بسيط،
 والنفس العاقلة من **נוגה** (nogah)، أي من مستوى يمتزج فيه الخير بالشر.

מلاحظة كهوت

ראה לקו"ת בחוקותי מז, ג ובמ"מ לשם.

10 והמדות . . הן הנקראות בשם יצ"ט

تقول الملاحظة إن للنفس الإلهية صفات وجدانية أيضًا، لكنها هناك مستوى
 من **מוחין** يرتبط بالصفات، وتحيل إلى هاتين المقالتين (**מאמר**,
 maamarim) لسنة 5670 لمعالجة مستفيضة.

מلاحظة كهوت

גם בנה"א יש מדות, אלא שם המדות הם בחי' מוחין השייכים למדות (ד"ה
 אלה המשפטים, וזאת התרומה עת"ר ע"ש בארוכה). ראה בקיצורים והערות
 לתניא ע' פה (הוצאה חדשה ע' #).

5 הפקרה

11 וכן עיקר נה"ב היא המשכלת ומשגת גשמיות עוה"ז

في نهاية 13b يشرح الأثر ربي أن الإنسان متجذر في عالم الإصلاح (תיקון,
 Tikun), الذي جوهره **חכמה**, في حين وقع انكسار الأوعية في الصفات
 السبع لعالم الفوضى (תוהו, Tohu); ولأن تلك الصفات شملت قوة العقل,
 فإن النفس الحيوانية, المأخوذة من قشرة الإشراف (קליפת נוגה, kelipas
 nogah) الناشئة عن الانكسار, تفكر وتدرك هي أيضًا. ويحيل هناك إلى هذه
 المقالة, «HaMagbihi Lashaves».

מلاحظة كهوت

ראה לקו"ת צו יג, סע"ב.

12 חכים ולא בחכמה ידיעה

في صلاة إيلياهو (ألياهو) في المقدمة الثانية من **תיקוני זהר** (תיקוני זהר),
 يُخاطَبُ ه' بقول: «حكيم، ولكن ليس بحكمة معلومة». وتستعمل المقالة

(מאמר) هذه العبارة للدلالة على الحكمة العليا التي تتجذر فيها النفس
 الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis).

Tikkunei Zohar 17b:3-4 תיקוני זוהר י"ז ב:ג-ד

אנת חכים ולא בחכמה ידיעה. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעה. לית
 לך אתר ידיעה אלא לאשתמודעה תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה
 לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאיןון צדק ומשפט כפום
 עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק
 מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית.
 כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

6 הפקרה

13 והשכל המושכל . . הוא שקר

يُستشهد هناك بهذا المقطع، الذي يبين أن التفكير البشري المادي زيفٌ إذا
 قيس بالحكمة الإلهية.

ملاحظة كهوت

מובא בביאורה"ז להצ"צ כרך ב ע' תתקג. ע"ש.

14 שהיא חכמת אמת

ويضيف أورهاتורה أن الفلاسفة أنفسهم ذهبوا إلى أن العقل البشري لا
 يستطيع إدراك الحقيقة الإلهية، مستشهدًا بقول: «أيمكنك أن تدرك ه'
 بالبحث؟» وب(Chovos HaLevavos (end of Shaar HaYichud),
 ومشيرًا إلى أن العقل لا يستطيع أن يتصور كيف لا يوجد شيء، ولا حتى
 المكان، وراء قبة السماوات؛ وهذا يبين مدى محدودية العقل في إدراك
 الروحاني.

מلاحظة كهوت

ראה באוה"ת דרושים לסוכות ע' א'תשטז שמוסיף ע"ז "וכמ"ש ג"כ גבי
 חכמי המחקר שאלקות אינו מושג בשכל אנושי כלל כמו שהאבן היא פחותה
 משתשיג בשכל כך השכל כו' ועז"נ החקר אלוה תמצא ע' בח"ה סוף שער
 היחוד כיון שנמנע משכלינו להשיג כו' וכמו שהוכיחו בראיות ברורות
 שמוחיץ לכפות השמים אין שום מקום ואויר כלל, ובשכל להשיג זה איך ומה
 הוא א"א שיושג בשום אופן כלל וזה מורה שהשכל קצרה ידו מאד להשיג
 חכמת הרוחניות" ע"ש.

15 הנק' בשם יצה"ר

تحيل الحاشية هنا إلى سبب تسمية العواطف الناشئة عن التفكير المادي
 بالنزعة إلى الشر.

מلاحظة كهوت

ע' בהערות וקיצורים לתניא ע' פא. ובספר המאמרים תש"א ע' קטו, וביהל
 אור ע' תלח.

16 «أحب ه' بكل قلبك». وتفهم المقالة (מאמר) عبارة «بكل قلبك» على أنها
 تشمل مشاعر النفس الحيوانية (**נפש הבהמית**, nefesh habahamis),
 التي تُخضع أولاً ثم تُستمال.

Deuteronomy 6:5 דברים ו:ה

וְאָהַבְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and
 with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) - JPS 1917 (Public Domain)

17 שמע ישראל

«اسمع يا إسرائيل، اسم اله' (הוי' / שם הוי', Havayah) هو اله' الخاص بنا، واسم اله' واحد». تقرأ المقالة (מאמר, maamar) كلمة «اسمع» بمعنى «افهم»، وتشرح عبارة «اله' الخاص بنا» بأنها القدرة على الخلق المستمدة من الهוי' / שם הוי'.

Deuteronomy 6:4 דברים ו:ד'

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS ONE.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

18 שמע לשון הבנה

يصف إيدرا ربًا (אידרא רבא) الأذنين بأنهما تنفتحان من حجرة في الدماغ، ويصف كلاً من الأذن والقلب بأنهما موضعان للإدراك. وتستشهد حاشية كيهوت به لتفسير «اسمع» بمعنى الفهم.

Zohar III, 138b זח"ג קלח, ב

מلاحظة كيهوت

ראה זח"ג קלח, ב. מאמרי אדה"א בראשית ע' שעד "והוא להיות הבחנה טוב במוח ולב כמו השמע לאזניך כו".

19 פני אלקינו הוא ענין ההתהוות בחי' ממכ"ע וסוכ"ע

يفسر «أور هاتوراه» أن «القينو» تعني قوتنا وقوة حياتنا، أي النور الذي يملأ جميع العوالم والنور الذي يحيط بها؛ وأن «هوي' أليقنو» هما الحكمة والفهم، وأن بينا هي مصدر كليهما.

מلاحظة كيهوت

באה"ת בלק שם "אלקינו כוחינו וחיותינו והוא ענין ממכ"ע וסוכ"ע היינו כי הוי' אלקינו הוא חכמה ובינה אשר בינה הוא סוכ"ע וממכ"ע". וכ"ה ביהל אור ע' תמ ושם יש הגי"ה לכאן.

20 והתהוות זו נמשך תמיד יש מאין

تشير الحاشية إلى مناقشة موازية للميتلر ربيبي (אדמו"ר האמצעי) حول الإيجاد المتواصل لشيء من العدم.

מلاحظة كيهوت

ראה מאמרי אדה"א בראשית ע' שעד.

21 אתה הוא קודם שנבה"ע

يستشهد ذلك المقطع أيضًا بقولَي «أنا ه' لم أتعَيّر» و«أنت هو قبل أن يُخلق العالم، وأنت هو»، ويشرح أن ه' ليس كالنفس التي تتأثر بما يصيب الجسد لأنها متلبسة به حقيقةً.

מلاحظة كيهوت

בתפלת השחר. וראה לעיל לו, א ובהנסמן לשם.

22 ושם שייך כח הפועל

يشير ياهل أور (Yahel Or)، في تعليقه على هذه العبارة، إلى ثلاثة مواضع في לקוטי תורה (לקוטי תורה).

מلاحظة كيهوت

ביהל אור ע' תמ מציין לענין בלקו"ת בד"ה ה' לי בעוזרי פ"א. ובד"ה כי תצא דרוש הראשון ספ"ב. ובד"ה כי תצא דרוש השני פ"ב. וראה בארוכה

במאמרי אדה"א בראשית ע' שעד ואעפ"י שבכל מעשה בראשית נאמר בהם כמו ענין כח בעשי' ופעולה גשמיית ע"ש.

23 בדבר ה' שמים נעשו

يمجد صاحب المزمور خلق اله': «بكلمة اسم اله' (הוי' / שם הוי', Havayah) صُنعت السماوات، وبنفخة فمه كل جندها». وتستشهد بها المقالة (מאמר) لتبين أن الخلق فعل كلام، وهو مرتبة الملكوت (מלכות, Malchus). (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 33:6 תהילים ל"ג:ו'

בדבר ה' שמים נעשו וברוח פיו כל־צבאם:

By the word of the L-RD were the heavens made; And all the host of them by the breath of His mouth.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

תהלים לג, ו. "נעשו בפו"מ כי הוא אמר ויהי כו' הוא ציוה באותיות מו' שבדיבור דבר מלך שלטון כו' שגזור ומקיים, ונמצא בחי' המעשה שנק' כח הפועל האלקי בעשי' ממש". — מאמרי אדה"א בראשית ע' שעד ואילך בארוכה.

24 דבר מלך שלטון

في سفر الجامعة، بشأن سلطان الملك: «لأن كلمة الملك ذات سلطان؛ فمن يقول له: ماذا تفعل؟». إنما تنقذ إرادة الملك بكلمته وحدها، كما يخلق ه' من خلال ملكوته.

Ecclesiastes 8:4 קהלת ח:ד'

באשר דבר־מלך שלטון ומי יאמר־לו מה־תעשה:

Forasmuch as the king's word hath power; and who may say unto him: 'What doest thou

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

קהלת ח, ד.

25 וכאשר יעמיק . . אזי תבטל הנפש החיונית מהשכלתה בגשמיות

يشرح ياهل أور أن المقصود هو تنقية الحكمة والفهم في القشرة الشفافة، أي الخير والشر في شجرة المعرفة. وهذا أيسر من تنقية الصفات الوجدانية، لأن تحطم الأوعية وقع أساساً في الصفات المنبثقة السبع السفلى، ولذلك يسهل إبطالها أمام القداسة.

מلاحظة كيهوت

היינו בירור חו"ב שבק"נ בירור עה"ד טו"ר, דלכאורה בירור זה בקל יותר מבירור המדות כו' כי עיקר שבה"ב הוי' בז"ת משא"כ בג"ר ולכן בקל יותר הם מתבטלים לגבי קדושה כו' — יהל אור ע' תמ.

26 אהבה עזה כרשפי אש

«لأن الحب قوي كالموت... ولهيبه لهب نار». وتأخذ المقالة هذه الصورة دلالةً على الحب العارم الناشئ عن التأمل.

Song of Songs 8:6 שיר השירים ח:ו'

שימיני כחותם על־לִבְךָ כחותם על־זרועֶךָ כִּי־עֲזָה כַּחַם אֶהְיֶה קֶשֶׁה כַּשָּׂאִיל קִנָּה רִשְׁפִּיהָ רִשְׁפִּי אֵשׁ שְׁלֶה־בְּתִיָּה:

Set me as a seal upon thy heart, As a seal upon thine arm; For love is strong as death, Jealousy is cruel as the grave; The flashes thereof are flashes of fire, A very flame of the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

27 נכספה וגם כלתה נפשי

يقول صاحب المزمور، متوقفاً إلى الهيكل: «تشتاق نفسي، بل وتفتنى، إلى ديار ه'». وتستشهد بها المقالة على الحب الذي يظل يتوق حتى تفتنى

النفس. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 84:3 תהילים פ"ד:ג'

נִכְסְפָה וְגַם-קִלְתָּה נַפְשִׁי לְחַצְרוֹת ה' לְבִי וּבִשְׂרִי יִרְנְנוּ אֶל אֱלֹהֵי:

My soul yearneth, yea, even pineth for the courts of the L-RD; my heart and my flesh sing for joy unto the living G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

תהילים פד, ג.

28 מלכותך מכ"ע

«ملكوتك ملكوت جميع العوالم». وهذا يبين أن صلة ه' بجميع العوالم هي صلة الملكوت.

Psalms 145:13 תהילים קמ"ה:י"ג

מְלֻכּוֹתֶךָ מִלְּכוֹת כָּל-עֲלָמִים וּמִמְשַׁלְתֶּךָ בְּכָל-דּוֹר וְדוֹר:

Thy kingdom is a kingdom for all ages, And Thy dominion endureth throughout all generations

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

תהילים קמה, יג.

الفقرة 11

29 ועמדך לא חפצתי בארץ

يقول آساف (אסף) לה', بعد أن عانى من نجاح الأشجار: «من لي في السماء؟ ومعك لا أشتي شيئا على الأرض». ويعبر ذلك عن شوق لا يدع مجالا لأي رغبة أخرى. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 73:25 תהילים ע"ג:כ"ה

מִי־לִי בַשָּׁמַיִם וְעִמָּךְ לֹא-חֲפָצְתִּי בָאָרֶץ:

Whom have I in heaven but Thee? And beside Thee I desire none upon earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

תהילים עג, כה.

30 כלה שארי ולבבי

«فني جسدي وقلبي؛ ه' صخرة قلبي ونصيبني إلى الأبد». يقرأ المقالة (מאמר) كلمة «فني» على أنها احتراق النفس بالمحبة، كاحتراق الزيت في اللهب.

Psalms 73:26 תהילים ע"ג:כ"ו

כִּלָּה שְׂאָרִי וּלְבָבִי צוּר-לִבִּי וְתִלְקִי אֶלְקִים לְעוֹלָם:

My flesh and my heart faileth; But G-d is the rock of my heart and my portion for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

31 ואזי תהי' החכ' שבנפש החיונית כשמן

يعرف كتاب Yahel Or «الحكمة في النفس الحوية» بأنها حكمة نוגה, كما يذكر شرح هذه المقالة (maamar).

מلاحظة كيهوت

היינו חכמה דנוגה כמ"ש בהביאור — יהל אור ע' תמ.

32 נר ה' נשמת אדם

«مصباح اسم ه' (הוי' / שם הוי', Havayah) هو نفس الإنسان». وهنا تكون النفس فتيلاً يصل لهب المحبة بالزيت، أي النفس الحيوانية (נפש

הבהמית, nefesh habahamis).

Proverbs 20:27 משלי כ':כ"ז

יֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֶפֶשׁ כָּל-חַדְרֵי-קָבוֹ:

The spirit of man is the lamp of the L-RD, searching all the inward parts

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

33 ואהבת וגו' בכל לבבך

«تحب ه' إلهك بكل قلبك». وتقرأ العبارة على أنها تشمل الميلىن كليهما؛ فمحبّة نפש הבהמית المتحوّلة تحقق هذا الأمر.

Deuteronomy 6:5 דברים ו':ה'

וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

34 צעק לבם

في المراءة على أورشليم: «صرخ قلبهم إلى ه'». ويستعمل المقالة (מאמר) هذه العبارة للدلالة على صرخة قلب اتجهت ناره نفسها إلى ه'. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Lamentations 2:18 איכה ב':י"ח

צָעַק לָבָם אֶל-אֲדֹנָי חוֹמַת בְּתִצִּיּוֹן הוֹרִידִי כְנַחַל דִּמְעָה יוֹמָם וְלַיְלָה אֶל-תַּנְי פּוֹנֵת לָךְ אֶל-יָתֶדֶם בְּתִעִינָךְ:

Their heart cried unto the L-rd: 'O wall of the daughter of Zion, Let tears run down like a river Day and night; Give thyself no respite; Let not the apple of thine eye cease

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

الفقرة 12

35 שהמצוה יש לה סגולה פרטית

تحيل الحاشية إلى ذلك في شأن الفضيلة الخاصة للوصية.

ملاحظة كيهوت

ראה אודה"ת פ' מטות ע' א'רעא.

36 וענין נר של המצוה . . להעלות את נה"ב

لدى Yahel Or حاشية على هذا المقطع.

ملاحظة كيهوت

ביהל אור ע' תמה יש הגה"ה לכאן.

37 ולקשרה באו"ס ב"ה

تحيل الحاشية إلى هذه المقالة في شأن ربط النفس بالنور اللانهائي بواسطة الوصية.

ملاحظة كيهوت

ראה ד"ה לולב וערבה בהמשך תרס"ו.

38 כי המצות הם לבושין . . זורקין אותו למעלה יותר

هذا المقطع, من «فالوصايا ألبسة» إلى «ثلقى إلى الأعلى», مقتبس في أور هاتوراه (אור התורה) على الأنبياء والكتابات.

ملاحظة كيهوت

מובא באודה"ת נ"ך כרך א ע' לא.

39 את — כמא' אק"ב בקדש העליון

يشرح الأمور الأوسط بإسهاب أن هذه القداسة هي أسمى القداسات على

الإطلاق، فوق جميع مراتب القداسة العليا.

מلاحظة كهوت

בארוכה במאמרי אדה"א בראשית ע' שצא: ובח' קדושה זו דהיינו קדושה העליונה ביותר שלמעלה מכל בח' קדושו' העליונות ע"ש.

40 צורה בצורה החיים את ה'

بركة أبيجايل (أبيجيل) لداود (دود)، الذي كان يفرّ من شاول (شاول): «لتكن نفس سيدي مربوطة في رباط الحياة مع اسم ه' (הוי' / שם הוי', Havayah), ה' الخاص بك»، وأن تُقذف أرواح أعدائه بعيدًا كما تُقذف من المقلاع. وتطوَّق المقالة (מאמר, maamar) ذلك على النفس المتلبسة بالوصايا (מצוות, mitzvot). (السياق: Steinsaltz Tanakh)

I Samuel 25:29 שמואל א כ"ה:כ"ט

וְהָיָה אִם לֹדְדָהּ וְלִבְנָהּ אֶת־נַפְשָׁהּ וְהָיְתָה נַפְשׁ אֲדֹנָי צָרוּרָה בְּצֹרֹר הַחַיִּים אֶת ה' אֱלֹהֶיהָ וְאֵת נַפְשׁ אֲבִיהָ יִקְלַעְנָה בְּתוֹךְ כַּף הַקָּלָע:

And though man be risen up to pursue thee, and to seek thy soul, yet the soul of my lord shall be bound in the bundle of life with the L-RD thy G-d; and the souls of thine enemies, them shall he sling out, as from the hollow of a sling.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

الفقرة 13

41 כצור אבן במרגמה

«כمن يربط حجرًا في مقلاع، كذلك من يمنح أحقق إكرامًا». لا تستعمل المقالة (מאמר, maamar) إلا الصورة: فالحجر المربوط في المقلاع يندفع إلى أعلى، كما ترتفع النفس بفضل الوصية (מצוה, mitzvah) التي تحيط بها. (السياق: ترجمة شتاينزالتس للتناخ)

Proverbs 26:8 משלי כ"ו:ח

כצור אבן במרגמה כרונותו לכסיל כבוד:

As a small stone in a heap of stones, So is he that giveth honour to a fool.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

משלי כו, ח. ראה לקמן עו, א. לקו"ת אחרי כו, ב. דרושים ליוהכ"פ סט, ד. ובארוכה מאמרי אדה"א כתובים (הוצאה א) ע' טו ואילך. וביהל אור מצייין "וזה" במשנה רפ"ד דאבות שמצוה גוררת מצוה כו". בסה"מ תרכ"ז ע' לג מצייין לכאן.

42 שלית ותפליו . . בח' מקיף

تشير الحاشية مرة أخرى إلى هذه المقالة، هنا في شأن رداء الصلاة والتفليّن بوصفهما من المحيطات.

מلاحظة كهوت

ראה ד"ה לולב וערבה תרס"ו הנ"ל. יהל אור ע' תמ. "דודאי יש בכח הנשמה באדם לכוון בק"ש ביחוד כוונה ורעותא דלבא כו', ולמה הוצרך להקדים בתחלה מצות טו"ת דוקא כו' — מאמרי אדה"א בראשית ע' שצד.

43 ימי שנותינו בהם שבעים שנה

دعاء موشيه: «أيام سني حياتنا سبعون سنة». تقول المقالة إن الأيام المخصّصة للإنسان تقابل شرارات النفس الحيوانية (נפש הבהמית, nefesh habahamis) التي عليه أن يرفعها. (السياق: ترجمة شتاينزالتس للتناخ)

Psalms 90:10 תהילים צ':י

יָמֵי־שְׁנוֹתֵינוּ כָּהֶם שָׁבָעִים שָׁנָה וְאֵם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַהֲבָם עָמַל וְאָנוּ כִּי־נָז חֵישׁ וְנַעֲפָה:

The days of our years are threescore years and ten, Or even by reason of strength fourscore years; Yet is their pride but

.travail and vanity; For it is speedily gone, and we fly away

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

44 ללמוד בכל יום דבר חדש

من بين الوصايا، يذكر الزوهار (זהר) واجب الاجتهاد في التوراة (תורה) والزيادة فيها كل يوم، لإصلاح النفس والروح. وتورد حاشية كهوت هذا مصدراً لتعلّم شيء جديد كل يوم.

Zohar I, 12b זח"א יב, ב

מلاحظة كهوت

זח"א יב, ב. לקוטי שיחות ח"ד ע' 1163. ובלקו"ש ח"ט ע' 386 הערה 45: "וראה אגה"ק סכ"ו (קמה, א). הלי ת"ת לאדה"ז פ"ב ס"ב ע"ש. וראה שם ע' 373.

45 כל המצות נקראות בשם צדקה

هناك يشرح الأئثر ربي أن أداء الوصايا، وهو ارتقاء من الأسفل إلى أصلها، يجعل نور التوراة يشرق، «لأن جميع الوصايا تُسمّى صدقة»، كما ورد: «وتكون لنا صدقة إذا حرصنا على العمل بكل هذه الوصية».

מلاحظة كهوت

להלן מב, ג.

46 צדקה תרומם גוי

«البرّ (צדקה, tzedakah) يرفع أمة». وتقرأ المقالة צדקה بمعنى الصدقة، وهي التسمية الجامعة لجميع الوصايا (מצוות, mitzvot) التي ترفع النفس.

Proverbs 14:34 משלי י"ד:ל"ד

צדקה תרומם-גוי וחסד לאמים תשאת:

Righteousness exalteth a nation; But sin is a reproach to any people.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

משלי יד, לד. נסמן לעיל א, ב.

47 להחיות רוח שפלים

يقول ه' على لسان إشعياء إنه يسكن في العلاء وأيضًا مع المنسحق والمتواضع، «ليحيي روح المتواضعين، وليحيي قلب المنسحقين». ويقابل إحسان الإنسان إلى الفقراء في الأسفل إحياء ه' النفس من الأعلى. (السياق: ترجمة شتاينزالتس للتناخ)

Isaiah 57:15 ישעיהו נ"ז:ט"ו

כי כה אומר רם ונשא שכן עד וקדוש שמו מרומ וקדוש אשכנז ואת־דכא וּשְׁפִל־רוּחַ לְהַחְיֹת רוּחַ שְׁפִלִים וּלְהַחְיֹת לֵב נִדְכָּאִים:

For thus saith the High and Lofty One That inhabiteth eternity, whose name is Holy: I dwell in the high and holy place, With him also that is of a contrite and humble spirit, To revive the spirit of the humble, And to revive the heart of the contrite ones.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

48 ועני חשוב כמת

يعدّ التلمود الفقير واحدًا من أربعة يُعدّون كالأموات. وتشير حاشية كهوت أيضًا إلى مواضع في الزوهار ترد فيها هذه المقولة.

Nedarim 64b:6 נדרים ס"ד ב'ו

אמר רבי יהושע בן לוי: כל אדם שאין לו בנים — חשוב כמת, שנאמר: "הקה לי בנים ואם אין ממתי אלקי". ומתנא, ארבעה חשובים מת: עני, ומצורע, וסומא, ומי שאין לו בנים. עני — דקתיב: "כי מתו כל האנשים". מצורע — דקתיב: "אל קא תהי כמת". וסומא — דקתיב:

”במחשבים הושיבני כמתי עולם”. ומי שאין לו בנים — דקתיב: ”הכה לי בנים ואם אין מתה אנכי”.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

Zohar II, 119a זח"ב קיט, א

Zohar III, 33b זח"ג לג, ב

מلاحظة كيهوت

נדרים סד, ב. זח"ב קיט, א. קנח, ב. זח"ג לג, ב ועוד.

49 ימין מקרבת

«لتكن اليد اليسرى دائماً دافعةً، واليمنى مقبلةً». وتستعمل المقالة عبارة «اليد اليمنى تقرب» للدلالة على إحسان ה' الذي يقرب النفس.

Sotah 47a סוטה מ"ז א

50 וימינו תחבקני

وتقول المحبوبة المشتاقة: «يده اليسرى تحت رأسي، ويمينه تعانقني». فعناق اليد اليمنى هو النور المحيط الذي يرفع النفس. (السياق: ترجمة شتاينزالتس للتناخ)

Song of Songs 2:6 שיר השירים ב':ו

שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני:

Let his left hand be under my head, And his right hand embrace me

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

الفقرة 14

51 אך התורה אור

تقترح Yahel Or قراءة «التوراة نور» على أنها صورة واحدة: الوصية هي الفتيلة، والتوراة هي النور، وتناقش ذلك بإسهاب.

מلاحظة كيهوت

ביהל אור ע' תמא "הנה יש לפרש תורה אור דהמצוה היא הפתילה והתורה היא אור" ע"ש בארוכה.

52 התורה . . מלמעלמ"ט

تشير الملاحظة إلى هذه المقالة، قرب نهايتها، حيث تتناول التوراة بوصفها إنزالاً من الأعلى إلى الأسفل.

מلاحظة كيهوت

ראה ד"ה זה היום תרנ"ז קרוב לסופו. ראה יהל אור ע' תמא שיש הגה"ה לכאן.

53 והיא אור וגילוי אוא"ס ב"ה ממש . . ולא אור וגילוי

هذا المقطع، من «وهو النور والتجلي» إلى «ليس نورًا وتجليًا»، مقتبس في أור התורה على ויקרא.

מلاحظة كيهوت

מובא באוה"ת ויקרא כרך ב ע' תרפו.

الفقرة 15

54 ישות חושך סתר

تصوّر نشيد داود (دود) للخلص ה' مستتراً في سحب العاصفة: «جعل الظلام موضع اختبائه». وتطّيق المقالة (ماامר, maamar) ذلك على سلسلة العوالم الهابطة (השתלשלות, hishtalshelus)، التي تحجب النور الانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof). (السياق: تنخ شتاينسالتر)

Psalms 18:12 תהילים י"ח:י"ב

ישתחשך סתרו סביבותיו סכתו חשכתמים עבי שחקים:

He made darkness His hiding-place, His pavilion round about Him; darkness of waters, thick clouds of the skies

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

תהלים יח, יב.

55 מגלה עמקות מני חשך

في حديث أيوب (أيوب) عن قدرة ه': «يكشف الأمور العميقة من الظلام، ويأتي بظل الموت إلى النور». وتطّيق المقالة ذلك على التوراة (تורה)، التي تكشف أور אין סוף المستتر. (السياق: تنخ شتاينسالتر)

Job 12:22 איוב י"ב:כ"ב

מגלה עמקות מני חשך ויצא לאור צלמות:

He uncovereth deep things out of darkness, And bringeth out to light the shadow of death

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

איוב יב, כב.

56 וממעמקים קראתיך

«نشيد الصعود: من الأعماق دعوتك، يا ه'»، من هوّة الكرب ومن أعماق القلب. ويُستشهد به إلى جانب كشف التوراة «الأمور العميقة». (السياق: تنخ شتاينسالتر)

Psalms 130:1 תהילים ק"ל:א

שיר המעלות ממעמקים קראתיך ה'

A Song of Ascents. Out of the depths have I called Thee, O L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

תהלים קל, א. ביהל אור ע' תמא יש הגה"ה "ע' בד"ה באתי לגני בפ' עמקן מחשבותיך שזהו ענין ממעמקים כו'".

57 אני ראשון ואני אחרון

يقول ه', ملك إسرائيل وفاديتها، على لسان إشعيا (ישעיהו): «أنا الأول وأنا الآخر، ولا يوجد غيري من يحمل اسم أלקים (אלקים, Elokim)». وتفهم المقالة ذلك على أن ه' حاضر بالقدر نفسه قبل الخلق وبعده وفيما بينهما. (السياق: تنخ شتاينسالتر)

Isaiah 44:6 ישעיהו מ"ד:ו

כה'אמר ה' מלך־ישראל וגאלו ה' עבדות אני ראשון ואני אחרון ומפלעדי אין אלקים:

Thus saith the L-RD, the King of Israel, And his Redeemer the L-RD of hosts: I am the first, and I am the last, And beside Me there is no G-d

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

ישע"י מד, ו. ראה יהל אור ע' תמא "אני ראשון ואני אחרון כו' זהו ענין אמת" ע"ש. בלקו"ת ויקרא א, ד ואילך מציין לכאן.

الفقرة 16

58 אורייתא מחכמה נפקת

تحيل حاشية كيهوت، فيما يخص هذه الكلمات، إلى Zohar II, 121a.

Zohar II, 121a זח"ב קכא, א

מلاحظة كيهوت

זח"ב קכא, א. וראה שם פה, א.

59 אורייתא מחכמה נפקת

יזכר הזוהר (זהר), פי ב'ב יתרו, אן «التوراة (תורה) صدرت عن الحكمة العلوية (חכמה, Chochmah)». وتورد ملاحظة كيهوت الإحالة إلى זהר 2:121a, وتشير أيضًا إلى هذا المقطع.

Zohar, Yitro 21:378–22:389 ספר הזהר, יתרו כ"א:שע"ח-כ"ב:שפ"ט

According to R. Judah, "father" represents Wisdom (Hokhmah) and "mother" Understanding (Binah). Said R. Judah: 'Both interpretations mean one and the same thing, for we have been taught that the Torah emanated from the Supernal Wisdom.' R. Jose said that the Torah emanated from Understanding, for it says: "to perceive the words of understanding" and "forsake not the Torah of thy mother".

The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain)

الفقرة 17

60 לכבודי בראתיו

ה', ואעדא בجمع מנפיי ישראל: «כל מן דעי באסי, למגדי חלקתה, וסורתה, וסענתה איה». وتطابق المقالة (מאמר) الأفعال الثلاثة مع التلمود, والمشناه (משנה), والكتاب المقدس. (السياق: تناخ شتاينسالتر)

Isaiah 43:7 ישעיהו מ"ג:ז

כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו אהי עשיתי:

Every one that is called by My name, and whom I have created for My glory, I have formed him, yea, I have made him

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

ישע"ז מ"ג, ז.

61 כבודי בגימטריא ל"ב

الإحالة المرجعية من كيهوت لهذه الكلمات (حاشيتها أدناه).

ملاحظة كيهوت

זהר ח"ג ל"ב, א.

62 ל"ב נתיבות חכמה

يستهل سيفر يتسيرا (ספר יצירה, Sefer Yetzirah) بذكر «المسالك الاثني والتلاتين العجيبة للحكمة» التي خلق ه' بها عالمه. وتربط المقالة بينها وبين «المجد» الذي خُلق كل شيء لأجله.

Sefer Yetzirah 1:1 ספר יצירה א':א

בשלים ושנים נתיבות פליאות חכמה חקק יה' צבאות אלקי ישראל אלקים חיים ומלך עולם אל שדי רחום וחנון רם ונשא שוכן עד מרום וקדוש שמו וברא את עולמו בשלושה ספרים בספר וספר וספור:

Yah, the L-rd of hosts, the living G-d, King of the Universe, Omnipotent, All-Kind and Merciful, Supreme and Extolled, who is Eternal, Sublime and Most-Holy, ordained (formed) and created the Universe in thirty-two mysterious paths of Sippur (2 wisdom by three Sepharim, namely: 1) S'for which are in Him one and the same ספר and 3) Sapher; ספור.

Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain) • Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain)

63 ואור א"ס ב"ה שורה ומתגלה בחכמה

يوضح الشرح, كما سمع الأثر ربه من معلّمه, لماذا لا يتحد النور اللانهائي حتى مع عالم الانبثاق إلا بعد أن يكتسي أولًا بـ **חכמה**: فاللامتناهي هو الواحد الحق, ولا شيء موجود إلى جانبه, وهذا هو مستوى **חכמה**. ويمضي

الشرح إلى القول إن دراسة التوراة توحد النفس الإلهية (**נפש האלקית**, nefesh elokis) بالنور اللانهائي, في حين تجذب الوسايا العملية (**מצוות**, mitzvos) هذا النور أيضًا إلى الجسد والنفس الحيوية, على هيئة نور محيط (**מקיף**, makif) من الرأس إلى القدمين.

ملاحظة كيهوت

ראה תניא פרק לה בהגה"ה.

الفقرة 18

64 אני ה' לא שנית

يقول ه' لإسرائيل على لسان ملاخي (**מלאכי**): «فإني أنا اسم ه' (**הוי'** / **הוי'**, Havayah) لم أغير». وتطابق المقالة (**מאמר**, maamar) هذا على التجلي في الحكمة (**חכמה**, Chochmah), حيث يكون ه' كما كان قبل الخلق. (السياق: التناخ (**תנ"ך**, Tanakh) بحسب شتاينسالتر)

Malachi 3:6 מלאכי ג':ו

כי אני ה' לא שנית ואתם בני יעקב לא קליתם:

For I the L-RD change not; and ye, O sons of Jacob, are not consumed.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

מלאכי ג', ו.

65 רב יהודה דכולי תנויי בניזקין

يقول التلمود (תלמוד, Talmud) إنه في سنوات الحاخام יהודה (רב יהודה) كان كل ما يدرسه في قسم الأضرار (**ניזקין**, Nezikin), بينما درست الأجيال اللاحقة الأقسام الستة كلها. وتشرح المقالة سبب تمركز تعلمه حول هذه الأحكام.

Berakhot 20a:4 ברכות כ' א:ד

... אי משום תנויי, בשני דרב יהודה פולי תנויי בנזיקין הנה, ואנן קא מתנינן שיתא סדרי. וכי הנה מטי רב יהודה בעוקצין, האשה שבו בשת נרק בקדשה, ואמרי לה זיתים שפדשו בשפיקהו שהורים, אמר: היות דרב ושמואל קא חזינא הכא. ואנן קא מתנינן בעוקצין תליסר מתיבתא, ואילו רב יהודה פי הנה שליו חד מסאניה, אתי משרא, ואנן קא מצערין נפשו ומצוח קא צוחין, וליה דמשגח בן.

Rab Pappa asked Abbaï : How were our predecessors different from us that miracles occurred for them but not for us? Is it a question of learning ? In the time of Rab Judah, their whole study was limited to the Order "Damages," whereas we study the six Orders; and when Rab Judah reached the paragraph in Mishnah "Uksin" : "If a woman presses vegetables in a pot" (some declare it was the paragraph : "Olives which are pressed with their leaves are clean"), he said, "We see here

... the

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC) • Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

ברכות כ, א. ראה אוה"ת פ' משפטים ע' אצג. ובד"ה להבין ענין הילולא דרשב"י — תשל"ה (הנחה בלתי מוגה) "דגם ר"י היתה תורתו אומנתו כמו רשב"י, אלא שישנו חילוק ביניהם באופן הביטול שלהם", ע"ש.

66 ויתפרדו כל פועלי און

מזמור יום السبت (**שבת**, Shabbos): «فها إن أعداءك يا ه' يهلكون؛ ويتبدد جميع فاعلي الإثم». وتطابق المقالة هذا على فصل الشر عن القداسة

من خلال أحكام الشريعة. (السياق: التناخ بحسب شتاينسالز)

Psalms 92:10 תהילים צ"ב:י'

כִּי הִנֵּה אֱלֹהֵי ה' בִּיַּהֲנֶה אֱיֹבִיָּה וַיִּבְדְּדוּ יִתְפָּרְדּוּ כָּל־פְּעָלֵי אָוֶן:

For, lo, Thine enemies, O L-RD, For, lo, Thine enemies shall perish: All the workers of iniquity shall be scattered

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

תהלים צב, י.

67 ה' פטור מן התפלה

يَعْلَمُ التلمود أن العلماء الذين تكون التوراة (توراه, Torah) شغلهم كله, مثل الحاخام شمعون بار يوحاي (רבי שמעון בר יוחאי) وزملائه, يقطعون دراستهم لتلاوة שמע (Shema), لا للصلاة.

Shabbat 11a:8 שבת י"א א:ח'

וְאִם הִתְחִילוּ אֵין מְפָסִיקוּן, מְפָסִיקוּן לְקִרְיַת שְׁמַע. הָא תָּנָא לְקָה רִישָׁא אֵין מְפָסִיקוּן? סִיפָא אֶתָּאן לְדַבְרֵי תוֹרָה. דְּתַנָּא: חֲבֵרִים שְׁהִיוּ עוֹסְקִין בַּתּוֹרָה — מְפָסִיקוּן לְקִרְיַת שְׁמַע, וְאֵין מְפָסִיקוּן לְתַפְלָה. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: לֹא שָׁנוּ אֱלָא כְּגוֹן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחִי וְחֲבֵירָיו שֶׁתּוֹרָתוֹן אוֹמְנִיתוֹן. אָבֵל כְּגוֹן אָנוּ, מְפָסִיקוּן לְקִרְיַת שְׁמַע וְלְתַפְלָה.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ملاحظة كهوت

שבת יא, א.

68 שהיתה תורתו אומנתו

تحيل الحاشية إلى ذلك هناك بشأن كون التوراة شغل المرء كله.

ملاحظة كهوت

ראה אורח"ת ויקרא ע' רנו. לקו"ש חי"ז ע' 307. 356 ואילך.

69 אין זה ילוד אשה

يُفسّر التلمود سلوك الحاخام يهودا بأن «خشية سيده كانت عليه», كما قال شموئيل (שמואל) عنه: «هذا لم تلده امرأة».

Niddah 13a:23 נדה י"ג א:כ"ג

וְהָכָא מַאי בְּעִיתוּתָא אִיפָּא? אִיבְעִית אִימָא: בִּיעֲתוּתָא דְלִילִיָּא וְדַאֲיִגְרָא, וְאִיבְעִית אִימָא: בִּיעֲתוּתָא דְרַבִּיָּה, וְאִיבְעִית אִימָא: בִּיעֲתוּתָא דְשִׁכְיָה, וְאִיבְעִית אִימָא: אִימָתָא דְמַרְיָה עָלֶיהָ, דְקָרִי שְׁמוּאֵל עָלֶיהָ: "אֵין זֶה לְיֹלֶד אִשָּׁה".

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ملاحظة كهوت

נדה יג, א.

70 ואשים דברי בפיה

يقول ه' لإسرائيل على لسان إشعيا (ישעיהו): «وقد وضعت كلامي في فمك». كانت توراۃ الحاخام يهودا كلمة ه' الناطقة من خلاله. (السياق: التناخ بحسب شتاينسالز)

Isaiah 51:16 ישעיהו נ"א ט"ז

וְאִשִּׁים דְּבִרֵי בִפִּיָּה וּבְצֶל יְדֵי כְּסִיתִיד לְנֹטַע שְׁמַיִם וְלִיסַד אֶרֶץ וְלֹאֲמַר לְצִיּוֹן עֲמִירְאָתָהּ:

And I have put My words in thy mouth, And have covered thee in the shadow of My hand, That I may plant the heavens, And lay the foundations of the earth, And say unto Zion: 'Thou art My people

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كهوت

ישעיי נא, טז.

71 ודברי אשר שמתו בפיה

عهد ه' مع العائدين: «كلامي الذي جعلته في فمك لن يفارق فمك». والمعنى نفسه: كلام التوراة الذي منحه ه' وينطق به الإنسان. (السياق: التناخ بحسب شتاينسالز)

Isaiah 59:21 ישעיהו נ"ט כ"א

וְאִנִּי זֹאת בְּרִיתִי אוֹתָם אָמַר ה' רוּחִי אֲשֶׁר עָלֶיךָ וְדִבְרֵי אֲשֶׁר־שָׁמַעְתִּי בִּפִּיָּה לֹא־יִמְוָשׁוּ מִפִּיךָ וּמִפִּי זֶרַע זֶרַעךָ אָמַר ה' מִעַתָּה וְעַד־עוֹלָם:

And as for Me, this is My covenant with them, saith the L-RD; My spirit that is upon thee, and My words which I have put in thy mouth, shall not depart out of thy mouth, nor out of the mouth of thy seed, nor out of the mouth of thy seed's seed, saith the L-RD, from henceforth and for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كهوت

ישעיי נט, כא.

72 מתניתין מלכתא

عبارة التلمود «المشناه (משנה, Mishnah) ملكة» (מתניתין מלכתא, matninin malkesa), وهي علامة تساعد على تذكر أيّ التعاليم كانت للحاخام ملكيا (רב מלכיה). وتقرأ المقالة العبارة على أنها تصف المشناه بوصفها مرسوماً ملكياً.

Beitzah 28b:14-15 ביצה כ"ח ב:י"ד-ט"ו

רב פָּסָא אָמַר: מִתְנִיתִין וּמִתְנִיתָא — רב מְלַכְנָא. שְׁמַעְתָּתָא — רב מְלַכְיָא. וְסִימְנִיד: מִתְנִיתִין מְלַכְתָּא. מַאי בִּינְיָהּ? אִיכָא בִּינְיָהּ שְׁפָחוֹת. מִתְנִין לֹא יֵאמַר אָדָם לְשַׁבָּח: שְׁקוּל לִי בְּדִינָךְ בִּשְׁרָא, אָבֵל שׁוֹחֵט וּמַחְלֵל בִּינְיָקָם.

William Davidson, Vocalized Aramaic (CC-BY-NC)

ملاحظة كهوت

ביצה כח, ב. וראה לקמן מט, ב.

73 שיהי הפסק כך

يشرح توراس شموئيل أن الحاخام يهودا, بدراسته لترتيب الأضرار وإبرائه البريء وإدانتته المذنب, فصل القشرة عن القداسة, «وتبَدّد جميع فاعلي الإثم», وأنه أحدث, من خلال كلامه في التوراة, الحكم نفسه في الأعلى, وهو القضاء (משפט, mishpat). «كل شيء في موضعه الملائم». وعند p. 380 يضيف أن دراسة الأحكام تنقذ المظلوم من الظالم.

ملاحظة كهوت

בתורת שמואל תרכ"ז ע' רעא (הוצאת תש"ס ע' רצז) מבאר זה "כמו"כ ע"י הלימוד שלמד בסדר נזיקין וזיכה את הזכאי וחייב את החייב ע"י הפריד הקליפה מהקדושה להיות יתפרדו כל פועלי און כו'. נמצא שע"י דבורו בתורה גרם למעלה לזכות את הזכאי כו' וז"ע בחי' משפט שיהי' כל דבר על מכונו" עכ"ל ע"ש. וראה שם ע' שפ"היינו כי ע"י לימוד דינים ע"י מציל העשוק מיד עשוקו".

74 מלך במשפט יעמיד ארץ

«الملك يرشخ البلاد بالعدل». يقوم كيان المملكة على عدل الملك ونظامه; وأحكام المشناه (משנה) شبيهة بعدل الملك, إذ تضع كل شيء في موضعه. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Proverbs 29:4 משלי כ"ט ד'

מֶלֶךְ בַּמִּשְׁפָּט יַעֲמִיד אֶרֶץ וְאִישׁ תְּרוֹמֹת יִקְרָשָׁנָה:

The king by justice establisheth the land; but he that exacteth gifts overthroweth it

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كهوت

משלי כט, ד.

75 ויהי בישורון מלך

ברכה מוסי (משה): «וكان ملك في يشورون (ישורון, Yeshurun), حين اجتمع رؤساء الشعب». وقد يكون «الملك» هو ה', الذي تجلّى عند سيناء, أو موسى؛ وتقرأ المقالة (מאמר) الآية على أنها تشير إلى موسى, الذي تكلم الحضور الإلهي (שכינה, Shechinah) على لسانه. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Deuteronomy 33:5 דברים ל"ג:ה'

ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל:

And there was a king in Jeshurun, When the heads of the people were gathered, All the tribes of Israel together

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

דברים לג, ה.

76 ששכינה היתה מדברת

يقول الأتثر ربي هناك إنه في زمن المستقبل، «سأسكن في وسطكم»، سينكشف مستوى «يقول הוי' / שם הוי'», أي الكلام الإلهي، كما تكلم الحضور الإلهي من حجرة موسى؛ وإن الإنسان الذي يبلغ التضحية بالنفس عند «واحد» في قراءة الشماع يصل إلى «كلامي الذي جعلته في فمك».

מلاحظة كيهوت

נסמן לעיל לח, א.

77 ותמלא כדה ותעל

عند البئر، نزلت رفقة (רבקה) إلى العين، وملأت جرتها وصعدت. وتفهم المقالة (מאמר, maamar) جرتها على أنها التوراة (תורה, Torah) التي تستمد من المياه العلوية. (السياق: تناخ شتاينسالز)

Genesis 24:16 בראשית כ"ד:ט"ז

והנערה טבת מראה מאד בתולה ואיש לא ידעה ותירד העינה ותמלא כדה ותעל:

And the damsel was very fair to look upon, a virgin, neither had any man known her; and she went down to the fountain, and filled her pitcher, and came up

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

בראשית כד, טז.

78 כ"ד ספרין דאורייתא

تشير الحاشية هناك إلى الكتب الأربعة والعشرين للتوراة.

Tikkune Zohar, Tikkun 21 • 47a:12-14 תקוני תיקון כא

כ"ד ספרין דאורייתא ודאי אינון כ"ד דאתמלי מן ימא עלאה דאורייתא דאיהי כלילא דחמשיין אתוון דיתודא דאינון כ"ה וכ"ה דמיתדין בהון לקב"ה ב' זמנין. וכד סליק י"ם חמשיין. דא איהו ישאו נהרות דכים בהפוך אתוון דך ואיהו כ"ד. ודך איהו צדיק בהאי כד. בגין דאיהו תבירא בגלותא. שכנינתא דאיהי כד עליה אתמר לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

מلاحظة كيهوت

ראה ת"ז ת"י כא (מו, ב). אוה"ת בראשית מה, א. וראה לעיל יח, א.

79 כ"ד ספרין דאורייתא

في التصحيح 21 (تيقون, Tikkun), يقرأ كتاب تيكوني زوهار (تيقوني زهر, Tikkune Zohar) الجزة (כד, kad) على أنها الكتب الأربعة والعشرون (כ"ד) من التوراة، المملوءة من البحر العلوي. وتورد حاشية كيهوت هذا المقطع في 46b: أما في سفاريا فهو في 47a.

Tikkune Zohar 47a:12-14 תקוני זוהר מ"ז א:י"ב-י"ד

כ"ד ספרין דאורייתא ודאי אינון כ"ד דאתמלי מן ימא עלאה דאורייתא דאיהי כלילא דחמשיין אתוון דיתודא דאינון כ"ה וכ"ה דמיתדין בהון לקב"ה ב' זמנין. וכד סליק י"ם חמשיין. דא איהו ישאו נהרות דכים בהפוך אתוון דך ואיהו כ"ד. ודך איהו צדיק בהאי כד. בגין דאיהו תבירא בגלותא. שכנינתא דאיהי כד עליה אתמר לב נשבר ונדכה אלקים לא תבוה.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

80 כד שנשאב מים העליון

يوضح أوره هاتوراه أن إبريق الأساس هو الكتب الأربعة والعشرون للتوراة المكتوبة.

ملاحظة كيهوت

ראה אוה"ת נ"ך כרך ב ע' תתכט: וכד דיסוד זהו כ"ד ספרין של תושב"כ ע"ש.

81 והיו הדברים האלה

من صلاة الشماع (שמע, Shema), قول موسى (مשה) لإسرائيل: «وهذه الكلمات التي أنا (אנוכי, Anochi) أمرك بها اليوم، فلتكن على قلبك». وتؤكد المقالة كلمة «أنا»: فالوصايا (מצוות, mitzvos) صادرة من نفس ה'.

Deuteronomy 6:6 דברים ו:ו'

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום עליך לך:

And these words, which I command thee this day, shall be upon thy heart

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

דברים ו, ו.

82 חכים ולא בחכמה ידיעא

«חכים, لكن ليس بحكمة يمكن إدراكها», من صلاة إيلاهو (אליהו) في تيكوني زوهار (تيقوني زهر, Tikkune Zohar), وهي تصف الحكمة الإلهية للتوراة، على النقيض من العقل البشري.

Tikkune Zohar 17b:3-4 תקוני זוהר י"ז ב:ג-ד'

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא. אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא. לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא. ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי דאינון צדק ומשפט כפום עובדיהון דבני נשא. דין איהו גבורה. משפט עמודא דאמצעיתא. צדק מלכותא קדישא. מאזני צדק *תרין סמכי קשוט. הין צדק אות ברית. כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא.

Constantinople, 1740 (CC-BY-NC)

83 ה' בחכמה יסד ארץ

«أسس ه' الأرض بالحكمة. وأقام السماوات بالفهم». تستشهد المقالة (מאמר) بها لتبين أن اللامتناهي (אין סוף, Ein Sof) يستقر في الحكمة, أي

חכמה התורה. (הسياق: Steinsaltz Tanakh)

Proverbs 3:19 משלי ג' י"ט

ה' בְּחָכְמָה יִסְדֵּי-אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה:

The L-RD by wisdom founded the earth; By understanding
He established the heavens

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

מلاحظة كيهوت

משלי ג, יט.

84 נר ה' נשמת אדם

«سراج ه' هو نفس الإنسان». وهنا يشير إلى **נפש האלקית**, التي ينبغي أن يأتي تأملها أولاً.

Proverbs 20:27 משלי כ' כ"ז

נֵר ה' נִשְׁמַת אָדָם חֶפֶז כָּל-חֲדָרֵי-בֶטֶן:

The spirit of man is the lamp of the L-RD, searching all the
inward parts

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

85 ואהבת וגו' בכל לבבך

«أحب ه' أלקير بكل قلبك»، أي بميولي القلب كليهما، كما شرح في مطلع
المقالة.

Deuteronomy 6:5 דברים ו' ה'

וְאַהֲבַתְּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְּךָ וּבְכָל-נַפְשְׁךָ וּבְכָל-מְאֹדְךָ:

And thou shalt love the L-RD thy G-d with all thy heart, and
with all thy soul, and with all thy might

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

86 רוח אייתי רוח

يَعْلَم زوهار (Zohar, זהר) أن روحًا استيقظت في الأسفل تجلب روحًا من
الأعلى وتُزَلِّها. وتطبق المقالة ذلك على تأمل النفس الإلهية (**נפש האלקית**,
nefesh elokis). الذي ينبغي أن يأتي أولاً.

Zohar II, 162b זח"ב קסב, ב

ملاحظة كيهوت

זח"ב קסב, ב.

87 אם ישים אליו לבו

يقول أیهو: «إن وجه قلبه إليه، جمع إليه روحه ونفسه»، أي إن وجه ه'
فكره إلى الإنسان، لانقطعت حياة الإنسان. وتقرأ المقالة هذا القول في شأن
إنسان يوجه قلبه نحو ه'، فيجذب روحه إليه، على نحو: «روح تجلب
روحًا». (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Job 34:14 איוב ל"ד י"ד

אִם-יָשִׁים אֱלֹיו לְבוֹ רוּחוֹ וְנִשְׁמָתוֹ אֵלָיו וְאַסְףּ:

If He set His heart upon man, If He gather unto Himself his
spirit and his breath

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

איוב לד, יד.

88 וימלא כבוד ה'

قسم ه' بعد حادثة الجواسيس: «لكن، حي أنا، سيملأ مجد ه' كل الأرض».
وتقرأ المقالة هذا بوصفه غاية تنقية العالم المادي. (السياق: Steinsaltz
Tanakh)

Numbers 14:21 במדבר י"ד כ"א

וְאוֹלָם תִּיָּאָנֶי וְיִמְלֵא כְבוֹד-ה' אֶת-כָּל-הָאָרֶץ:

But in very deed, as I live—and all the earth shall be filled
—with the glory of the L-RD

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

במדבר יד, כא.

22 الفقرة

89 המגביהי לשבת

«مَن مثل اسم ه' (הוי' / שם הוי', Havayah), إلهنا، المتعالي للجلوس
(המגביהי לשבת, hamagbihi lashaves)» تفسر المقالة (مؤامر) لفظ
המגביהי بمعنى «يرفع حرف الياء (י"ד, yud)»; أي رفع الياء من حرف
الهاء (ה"א, heh) بواسطة الوصايا (מצוות, mitzvos).

Psalms 113:5 תהילים קי"ג ה'

מִי כַה' אֱלֹקֵינוּ הַמַּגְבִּיהִי לְשִׁבְתּוֹ:

Who is like unto the L-RD our G-d, That is enthroned on
high

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

90 פ'י המגביהי י' . . נעשה ה'

يشرح Yahel Or أن هذا الارتقاء لا ينبغي أن يُفهم على أنه انحسار للنور؛
لذلك وُصف بأنه رفع للهاء أيضًا.

ملاحظة كيهوت

ראה יהל אור ע' תלח "ור"ל שלא תאמר עלי' זו היא הסתלקות האור . .
עז"א שהוא הגבהת הה' ג"כ" ע"ש. וראה במאמרי אדה"א בראשית ע' תכג
"דלכאורה יפלא מ"ש המגביהי ביו"ד שהוא לשון נוק' הל"ל המגביה
לשבת, אלא יו"ד זה הוא בחי' נקודה דאין דחכמה שבכתר" ע"ש. לקו"ת
שלח מד, ד.

91 נעשה ה' ע"י היו"ד

الإحالة المرجعية من كيهوت لهذه الكلمات (حاشيتها أدناه).

ملاحظة كيهوت

פרדס שער כ"ז ספ"ז בשם הרע"מ.

92 וצדקה תרומם גוי

«الصدقة (צדקה, tzedakah) ترفع شعبًا». وهنا ترفع الصدقة الياء من
الهاء إلى النور اللانهائي (אור אין סוף, Or Ein Sof).

Proverbs 14:34 משלי י"ד ל"ד

צִדְקָה תְּרֹמֵם-גּוֹי וְחָסֵד לְאֻמִּים תַּשְׁאֵת:

Righteousness exalteth a nation; But sin is a reproach to any
people

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كيهوت

משלי יד, לד.

93 מכון לשבתך

نشيد البحر: «تأتي بهم وتغرسهم في جبل ميراثك، موضع مسكنك الذي
صنعت، ه'». وتفسر المقالة «أن يجلس» بمعنى إنشاء موضع يحل فيه **אור**
אין סוף. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Exodus 15:17 שמות ט"ו י"ז

תְּבַאֲמוּ וְתַשְׁעֲמוּ בְּהַר נַחֲלֹתְךָ מְכוֹן לְשִׁבְתְּךָ פְּעֻלַּת ה' מְקֹדֵשׁ אֲדָנֶי-נִי כּוֹנֵן
נְדִיד:

Thou bringest them in, and plantest them in the mountain of
Thine inheritance, The place, O L-RD, which Thou hast made

for Thee to dwell in, The sanctuary, O L-rd, which Thy hands
.have established

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

94 וישב ה' מלך לעולם

«جلس ه' عند الطوفان؛ ويجلس ه' ملكًا إلى الأبد (לעולם, le'olam)».
وتقرأ المقالة לעולם أيضًا بمعنى «فوق العالم»: فملك ه' على العالم هو
تخفيض ه' لذاته. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Psalms 29:10 תהלים כ"ט:י

ה' למבול יִשָּׁב וְיִשָּׁב ה' מֶלֶךְ לְעוֹלָם:

The L-RD sat enthroned at the flood; Yea, the L-RD sitteth as
.King for ever

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كهوت

תהלים כט, י.

الفقرة 23

95 המשפילי לראות בשמים

«الذي يخفض [نفسه] لينظر في السماوات وعلى الأرض». وتقرأ المقالة
(מאמר) «السماوات» على أنها التوراة المكتوبة (תורה שבכתב), ו«الأرض»
على أنها التوراة الشفوية (תורה שבעל פה).

Psalms 113:6 תהלים קי"ג:ו

הַמְשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בַּשָּׁמַיִם וּבָאָרֶץ:

?That looketh down low Upon heaven and upon the earth

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

96 שמע ישראל

«اسمع يا إسرائيل، ه' إلهنا، ه' واحد». وتقابل المقالة هذا «السماع»، أي
تأمل النفس، ب«الرؤية» في التوراة.

Deuteronomy 6:4 דברים ו:ד

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד:

HEAR, O ISRAEL: THE L-RD OUR GOD, THE L-RD IS
.ONE

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

97 כי עין בעין יראו

إشعيا عن حراس صهيون الذين سينشدون: «لأنهم سيرون عينًا بعين حين
يعود ه' إلى صهيون». وتستعمل المقالة ذلك للدلالة على تجلّ له' كالرؤية،
في الأسفل كما في الأعلى. (السياق: Steinsaltz Tanakh)

Isaiah 52:8 ישעיהו נ"ב:ח

קוֹל צִפְנִיךָ נִשְׁאָו קוֹל יִחְדּוּ יִרְנּוּ כִּי עֵין בְּעֵין יֵרְאוּ בָשׂוּב ה' צִיּוֹן:

Hark, thy watchmen! they lift up the voice, Together do they
sing; For they shall see, eye to eye, The L-RD returning to
.Zion

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA) • JPS 1917 (Public Domain)

ملاحظة كهوت

ישעיי נב, ח.

حول هذه الطبعة

.the notes, our explanations, the English translation, This edition contains the Hebrew text

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

.Our English translation, made from the Hebrew without Kehot's notes: CC BY-NC 4.0

.Our explanations, with the overview, the questions and the page for children: CC BY-NC 4.0

The notes: Kehot's marei mekomos ("Sources and References", including the Rebbe's notes) © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted; our notes on them: CC BY-NC 4.0.

Miqra according to the Masorah (CC-BY-SA); The Holy Scriptures: A New Translation (JPS 1917) عبر سفاريا: (Public Domain); William Davidson Edition - Vocalized Aramaic (CC-BY-NC); Tractate Berakot by A. Cohen, Cambridge University Press, 1921 (Public Domain); Constantinople, 1740 (CC-BY-NC); The Zohar; London, Soncino Press, 1933 (Public Domain); Sefer Yetzirah, Warsaw 1884 (Public Domain); Sefer Yezirah, trans. by Isidor Kalisch. New York, 1877 (Public Domain).

This edition as a whole: CC BY-NC 4.0. Shuls, schools and non-profit projects may copy, print and share it freely, and may ask for donations to cover the cost of printing; it may never be sold. Credit Kehot Publication Society and likuteitorah.com. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0>

الترجمة العربية والشروح: أُعدت لموقع LikuteiTorah.com بمساعدة الذكاء الاصطناعي (openai/gpt-6-luna-pro:batch). وقورنت بالنص العبري وبموقع سفاريا؛ ولم يراجعها محرر بشري بعد. يرجى التحقق من كل ما هو مهم بالرجوع إلى النص العبري.

طلب الريبي أن تُدرّس مآماريم باراشا الأسبوع، «الباراشا الحسيدية»، خلال ذلك الأسبوع، موزعة على أيامه السبعة (Sichah of Shabbos Parshas) likuteitorah.com/about/the-chassidishe- /parsha Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306–309. لماذا ندرسها، وما بركات الريبي: -

مشروع مجاني غير تجاري؛ لا يُباع هنا شيء. والمشروع غير تابع لكيهوت أو سفاريا أو مكتبة لوبافيتش. © likuteitorah.com

من /likuteitorah.com/ar/torah-ohr/mikeitz/11

إهداء تكريماً لـ

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

والد الريبي، ريب ليفي يتسحاق